10 декабрда Кремлда олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси очилди. Суратда: Миллатлар Совети билан Иттифоқ Советининг қўшма мажлислари президиумида. Минбарда — СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Халқ Хўжалиги кенгашининг раиси В. Э. Димшиц.

В. Соболев ва Н. Ситников фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 246 (2279). | 12 декабрь, чоршанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИДА

10 декабрда СССР Олий Советининг сессиясида палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида Бюджет комиссиясининг раиси депутат **И. С. Сенин** (Иттифоқ Совети), Бюджет ва Иқтисодий комиссияларнинг раислари **М. А. Яснов** ва **О. И. Иващенко** (Миллатлар Совети) қўшимча доклад қилдилар.

Комиссияларнинг докладларида саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг юксалиши анализ қилинди, қурилиш — монтаж ишларини ташкил этишдаги камчиликлар кўрсатиб ўтилди, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва маҳсулот таннархини камайтириш резервлари очиб берилди.

Қўшимча докладчилар маълум қилдиларки, иттифоқчи республикаларнинг шаҳарлар ва ишчи посёлкаларини обод қилишга, маҳаллий Советларга қарашли уй-жой фондини, мактаб, касалхона, болалар боғча ва яслилари, маданий-оқартув ва бошқа социал-маданий муассасаларнинг биноларини ҳамда шу каби биноларни капитал ремонт қилишга ажратиладиган маблағларни кўпайтириш тўғрисидаги илтимосларини комиссиялар қондириш мумкин, деб ҳисоблайдилар.

Комиссиялар халқ хўжалик планига киритган тузатишлар жун ва шойи газламалар, трикотаж буюмлар, чой, кунгабоқар мойи, узум виноси, рўзғор учун керакли электр асбоблар ва бошқа товарлар ишлаб чиқаришни ҳамда аҳолига сотишни қўшимча равишда кўпайтиришни кўзда тутади.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети комиссияларининг раислари мамлакатнинг янги йилга мўлжалланган ва сессия муҳокамасига тақдим қилинган халқ хўжалик плани ва бюджетини тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар билан тасдиқлашни таклиф қилдилар.

Музокаралар бошланади.

РСФСР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, РСФСР Госплани раиси депутат **К. М. Герасимов** сўзга чиқади. КПСС Марказий Комитетининг март ва ноябрь Пленумлари, дейди у, шу йилнинг муҳим воқеалари бўлди. Пленумларнинг қарорлари қишлоқ хўжалиги, саноат ва қурилишни бошқариш системасини такомиллаштиришга қаратилган бўлиб, мамлакатнинг ҳаётида, партия XXII съезди қўйган вазифаларни муваффақиятли бажариш ишида жуда катта аҳамиятга эга.

Депутат халқ хўжалигининг етакчи тармоқларига раҳбарликни яхшилаш масалаларига тўхталиб ўтади. Корхоналарнинг асосий фондларидан, табиий ресурслардан рационалроқ фойдаланиш, ихтисослаштиришни тағин ҳам мақсадга мувофиқроқ қилиб амалга ошириш мақсадида Россия Федерациясида халқ хўжалиги кенгашлари йириклаштирилмоқда: халқ хўжалиги кенгашлари 67 тадан 24 тага келтирилади. Ўлка ва областларда меҳнаткашлар депутатларининг иккитадан мустақил Советлари ҳамда уларнинг саноатга раҳбарлик бўйича ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик бўйича ижроия комитетлари тузилмоқда.

Нотиқ планлаштиришни яхшилаш тўғрисида гапириб, СССР Госплани перспектив планлаштириш билан шуғулланар экан, йиллар бўйича белгиланадиган топшириқларни ҳам назарда тутсин, планларни моддий-техника таъминоти плани билан узвий равишда боғлаб борсин, капитал маблағ сарфлаш тўлароқ ҳисобга олинсин, деб таклиф қилди.

Украина ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат **П. А. Розенко** минбарга чиқади. Украина меҳнаткашлари, дейди у,—бу йил хўжалик ва маданий қурилишда катта ютуқларни қўлга киритдилар ҳамда етти йилликнинг бешинчи йилида ўз ғайратларини яна ҳам оширишга маҳкам бел боғлаб турибдилар. 1963 йилги план проектида республикада саноат ишлаб чиқаришини 7,4 процент юксалтириш кўзда тутилган. Демак, етти йилликнинг контроль рақамларида белгиланганига нисбатан бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот кўп ишлаб чиқарилади.

Днепрдаги гидроэлектростанцияларнинг энергияси тепловой станциялар ҳосил қилаётган электр энергиясидан уч-тўрт баравар арзон бўлади. Учта ГЭС — Ленин номли Днепр ГЭСи, Каховка ва Кременчуг ГЭСлари ҳозирдаёқ ишлаб турибди. Днепродзержинский ГЭСини қуриш муваффақият билан олиб борилмоқда. Киев гидроэлектростанциясини қуриш ишлари авж олдириб юборилди. Ўртоқ Розенконинг фикрича, Канев ГЭСини қуриш соҳасидаги тайёргарлик ишларини 1963 йилдаёқ бошлаб юбормоқ керак.

Станцияларнинг ана шу каскади барпо қилиниши натижасида Днепр дарёси Болтиқ денгизи билан Қора денгиз ўртасидаги чуқур сув магистралига айланади.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

ИККИ БЎЛИМ ЮТУҒИ

1-«Далварзин» совхозининг 3-бўлими пахтакорлари ғалаба рапортни бердилар. Бу бўлимда 610 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 центнердан ҳосил олинди. Давлатга ҳаммаси бўлиб 1768 тонна «оқ олтин» топширилди.

Шунингдек совхознинг ўртоқ М. Ортиқов бошлиқ 2-бўлими ишчилари ҳам маррага етдилар. Бу бўлимда ҳосилдорлик 28,5 центнерданга етди.

Ҳар икки бўлим пахтакорлари эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб давлатга яна 100—125 тоннадан пахта топшириш учун курашмоқдалар ва келгуси йил ҳосилига ҳам пухта тайёрланмоқдалар.

Областимиз гўшт тайёрлаш йиллик планини бажарди

Тошкент областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия XXII съезди қарорларини амалга ошираборио ва КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларидан руҳланиб, 10 декабрда давлатга гўшт сотиш йиллик планини бажардилар.

Давлатга пландаги 22 минг тонна ўрнига 22 минг 23 тонна ёки ўтган йилдагига қараганда 1280 тонна кўп гўшт сотилди.

Гўшт етиштиришни кўпайтириш ва давлатга сотишда Оққўрғон, Бўстонлиқ, Орджоникидзе, Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Гулистон, Комсомол, Сирдарё, Бекобод, Янгиер районларининг хўжаликлари юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи», «Ленинизм», Калинин районидаги Карл Маркс номли, Ленин номли, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», Янгиер районидаги «Коммунизм» колхозлари, шунингдек 4-«Вревский», 1-«Оҳангарон», Тошкент наслчилик совхозлари ва бошқа кўпгина хўжаликларнинг гўшт етиштиришни кўпайтиришга қўшган ҳиссаси, айниқса, салмоқли бўлди.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари тухум сотиш йиллик планини ҳам ортиғи билан адо этдилар. Давлатга пландаги 16800 минг дона ўрнига 19256 минг дона тухум сотилди.

Область колхозлари ва совхозлари чорва туёғини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш соҳасида ҳам анчагина ишлар қилдилар. Ўтган йилдагига қараганда область бўйича йирик шохли қорамоллар сони 4,5 минг бошга, шу жумладан сигирлар 859 бош, чўчқалар 5,5 минг бош, қўй 5,4 минг бошга кўпайди.

Шунингдек давлатга топшириладиган молларнинг ўртача оғирлиги ҳам ортди. Колхозлар ва совхозлар гўштга топшириладиган ҳар бир йирик шохли қорамолнинг ўртача оғирлигини 225 килограммга, чўчқанинг оғирлигини 88 килограммга, қўй ва эчкиларнинг оғирлигини 45 килограммгача етказдилар.

Ҳозирги вақтда область партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг диққат-эътибори сут ва жун тайёрлаш планларининг бажарилишини таъминлаш, чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш ҳамда давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш 1963 йил биринчи квартал планининг муддатидан илгари бажарилишини таъминлашга қаратилган.

ТАСС КЕЧКИ ТЕЛЕГРАФ ЛЕНТАЛАРИДА ЎзТАГ

НЬЮ-ЙОРК. Кеча Нью-Йорк биржасида жуда кўп компанияларнинг акциялари нархи яна пасайган. Бу Кариб денгизи районида кризиснинг бошланган 23 октябрдан бери энг йирик акциялар нархининг жуда пасайишидир.

САН-ПАУЛУ. СССР нинг терма футбол командаси бу ерда ўзининг биринчи ўйинини ўтказди. Бразилия футболчилари 2:1 ҳисоби билан совет командаси устидан ғалаба қозондилар.

РИГА. Хотин-қизлар ўртасида шахмат бўйича ўтказилаётган чемпионатда кетма-кет учта ғалабани қўлга киритган бокулик шахматчи Татьяна Затуловская турнир лидери Лариса Вольпертдан ўзиб кетди.

САМАРҚАНД. Омонқўтон тоғида нодир карст шахтаси очилди. Шахтанинг чуқурлиги 110 метр. Бу шахта Ўрта Осиёда энг чуқур шахтадир.

11 ДЕКАБРЬ.

МУХБИРЛАРИМИЗ БЎКА РАЙОНИДА

ҲОСИЛ БОР-У, ЖОНКУЯРЛАР ЙЎҚ

...Картанинг ўртасида 3 та кўсак терадиган машина кўринди. Эгат оралаб ўша томонга юрдик. Тупларда шиғил-шиғил бўлиб ётган кўсакларни кўриб ҳавасингиз келади.

Кўсак терадиган машинанинг ёнига бордик. У ерда 5—6 киши тажанг бўлиб турибди. Негаки машинанинг бири ўқариққа тушиб ботиб қолибди. Иккинчи машина билан уни тортиб чиқаришмоқда.

— Ёрдамга келганимизга икки кун бўлди,— деди лойга ботиб қолган агрегатнинг ҳайдовчиси,— Кечадан бери шу ерда оворамиз. Колхоз раҳбарлари бўлса қоралларини ҳам кўрсатмайдилар. Ўз ёғимизга-ўзимиз қовирилиб ётибмиз. Сал нарироқдаги машинанинг ҳайдовчиси ҳам агрегатнинг моторини ўт олдиролмай хунобда.

Бригада бошлиғи Мамат ака Далиматов у агрегат билан бу агрегат ўртасида елиб югуради.

— Наҳотки, учта машина бор бўлса-ю, ундан фойдаланолмасак, — дейди жиғи-бийрон бўлиб бригадир.

— Мана шундай кўсаги бор ерингиздан қанча, — сўрадик ундан.

— Э нимасини айтасиз, ука, 81 гектар. Ана шу ердаги ҳосилни фақат бир марта териб олдик. 20 гектар еримиздан эса ҳали оппоқ пахта терса бўлади.

— Кўсак терадиган машиналар қачондан буён ишлаяпти?

— Икки кун бўлди. Булар ҳам бошқармадаги ўртоқларнинг ёрдами билан ишга тушди. Ҳув анавиниси эса, қўшни колхоздан ёрдамга келган.

Колхознинг маркази томон йўл олдик. Идорага яқинлашганимизда партком секретари ўртоқ Душабоев уйидан чиқиб, бамайлихотир келарди. Ажабо, колхоз деҳқонлари, ҳатто қўшни колхоздан ёрдамга келган ўртоқлар далада жон куйдириб ишласаю, партком секретари пинагини бузмаса. Раис ҳам қаёққадир жўнаб қолибди. Шу ҳам инсофдан бўлдими?! Ахир шундай долзарб фурсатда раҳбарлар ғафлатда бўлса хўжаликни қолоқликдан қандай қилиб чиқариш мумкин.

Бу колхоз 1957 йилгача районда энг илғор хўжалик ҳисобланарди. Ўша пайтларда хўжалик деҳқонлари ҳар гектар ердан сурункасига 25—27 центнердан «оқ олтин» кўтариб келганлар. Ўтган йили эса ҳар гектар ердан 13 центнердан ҳосил олинди, холос. Бу йилги аҳвол эса янада аянчли. Ҳозиргача йиғиб олинган ҳосил умумий майдонга тақсимланганида 10 центнерданга аранг етади.

Далада қолган ҳосилни тезда йиғиб-териб олиб давлатга топшириш чоралари кўрилмаяпти. Душабоев коммунистлардан тузилган 2 та зарбдор бригада ишлаяпти, деган эди. Ёлғон экан 37 коммунистдан фақат 7 киши кўсак теряпти-ку. Бу йил машиналар ёрдамида 400 тонна ҳосил териб оламиз, дейилган эди. 400 тонна эмас, бутун мавсум давомида 12 тоннагина пахта машинада терилди, холос. 200 дан ортиқ кўмакка келган ўртоқлар далада фидокорлик кўрсатиб ишлаётган бир пайтда колхозчиларнинг таралла бедод қилиб юриши уят эмасми?

Кам ҳосил олишимизнинг сабаби баҳорда дўл уриб кетди деб баҳона қилмоқдалар. Хўп, дўл тушган баъзибир карталарни ҳисобга олмайлик. Сира ҳам дўл тушмаган 5, 6, 7, 8 ва 9-бригадаларда аҳвол қандай? Мана Ражаб Нурматов бошлиқ 5-бригадани олиб кўрайлик. Бу бригада аъзолари 110 гектар ердан эндигина 88 тонна ҳосил йиғиб олдилар. Бу 8 центнерданга тўғри келди. Шу кунларда бригадага бириктилган 38 аъзодан фақат 11 киши ишлаяпти.

Бошқа бригадаларда ҳам аҳвол ана шундай.

Бўка районидаги «Ленинобод» колхозининг раҳбарларига айтадиган гапимиз шуки, инсон меҳнатини қадрлаш керак. Деҳқонларнинг билак кучи билан бунёдга келтирилган ҳосилнинг сўнгги толасигача йиғиб-териб олиб, Ватан хирмонига топшириш керак.

С. ШОКАРИМОВ.
Т. ҚОСИМОВ.

СЎНГГИ ПУШАЙМОН

Даладан раиснинг хуноби ошиб қайтди. Машинадан туша солиб эшикни зарб билан гурсиллатиб ёпди-да, кабинетига кириб кетди. Стол орқасидаги креслога ўтириб, икки қўлини пешонасига тираганича сукут қилабошлади. Бироздан сўнг телефон жиринглаб қолди. Раис истар-истамас трубкани олдида, секингина «аллу-у» деб товуш чиқарди. Афтидан унга районнинг аллақайси ташкилотидан қўнғироқ қилишаётган эди.

— Ким бу? — деган овоз чиқди трубкадан.

— Хўш, нима гапингиз бор, Маҳкам Иброҳимов билан гаплашаяпсиз, — деди раис қошларини чимириб.

— Маҳкам ака, салом алайкум. Мен бир нарсани сўрамоқчийдим. Планингиз бугунгача неча процент бўлди?

— Салкам етмиш етти бўлди.

— Кеча қанча пахта топширдинглар?

— Ноль-ноль уч процент миқдорида.

— Бу тонна ҳисобида қанча бўлади?

— Бир тонна-ю, етти юз кило.

— Бир тонна-ю, етти юз кило?! — ажабланди телефонда гаплашаётган йигит.

Йигитнинг бу сўзлари раисни мазах қилаётгандай туюлди шекилли, Маҳкам ака трубкани жаҳл билан қарс этиб қўйиб қўйди. Раис аввал қўнғироқ қилган йигитдан ўпкаланди, кейин бундай ўйлаб қараса унинг ажабланганича бор экан. Ахир районнинг энг йирик колхози бўлатуриб, энг камқувват колхоздан ҳам кам пахта топширилгандан кейин ажабланмай бўладими?

Раис бунчалик сусткашликнинг сабабларини қидирабошлади. Чўнтагидан ён дафтарчасини олиб турли-туман рақамларга кўз югуртирди. Ўзига керакли рақамни тополмагач, секретарни чақиртирди.

— Кеча неча киши теримга чиқди, — деди Маҳкам ака.

— 450 киши.

— 880 кишидан-а?! — тутоқиб кетди раис.

— Шунисига ҳам шукур қилинг Маҳкам ака, ўтган куни 364 киши чиқувди ишга. Саноғини-ку, қўяверинг, салмоғи ҳам чатоқ. Кеча ҳар бир киши ўртача 16 килодан кўрак терибди. Қайтага анови ёрдамчилар ишни пишиқ қилишаяпти. Улар ўртача 50—55 килодан теришаяпти.

— Кимлар чиқмапти ишга?

— Э, қайси бирини айтаман сизга. Асосий кўпчилиги болалик аёллар. Бунинг боиси ўзингизга аён—кўп жойларда болалар боғчаларининг йўқлиги, борлари ҳам кўнгилдагидай ишламаётганида.

Икки суҳбатдош бироз жим қолди. Кейин секретарь муҳим сирни айтаётгандай раиснинг қулоғига шивирлади: «Маҳкам ака, мен ҳисоблаб чиқдим. агар ҳар куни ҳозиргидай ноль-ноль уч процентдан пахта топширадиган бўлсак, планни тўлдиришимиз учун яна етти-саккиз юз кун керак экан». Раиси «э, қуйсангчи шунақа совуқ гапларни» деди-да, ташқарига чиқиб кетди.

Маҳкам ака қош қорайиб, одам-одамни танимайдиган бўлгунча шу ерда алланималарни ўйлаб турди. Кейин оҳиста қадам ташлаб уйига жўнади. Тамоғидан бир қошиқ ҳам овқат ўтмади. Телефон қилган йигитнинг, секретарнинг гаплари ҳамон унинг қулоқлари остида жарангларди.

Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозида аҳвол нега бундай? Бунинг боиси бор. Колхозда ишёқмаслар кўп. 12-бригададан Ўйтўлли Тўқлиева, Абдулла Набиев, 10-бригададан Амирилла Мавлудов, 9-бригададан Шаҳодат Мавлонова, Рисқи Турғунбоевалар ҳали дала бетини кўришмаган. Норим Каримов, Соли Исломов, Кўчим Тўқлиев, Жалил Мирзаев, Мухтор Мирзаев, Хушвақ Ҳакимов, Алла Худойназаров каби тоғни урса талқон қиладиган йигитлар ҳар куни тўрт килодан тортиб ўн икки килогача кўрак узишаяпти. 10-бригаданинг ўсмирларидан бири Ҳамза Валламов ўн кунда 122 кило кўрак терибди. Шу бригаданинг чевари Марҳамат Абдураҳмонова бўлса 122 килони бир кунда териб қўйибди.

Раис М. ИБРОҲИМОВ: Оч дарвозангни, «оқ олтин» карвонимиз келди.

М. Воробейчиков чизган расм.

Энди машиналар хусусида икки оғиз гап. Колхозда 26 та машина бор. Шулар билан топшириқдаги 1200 тонна ўрнига 463 тонна пахта терилди. Ҳар бир машина билан ўртача 29 тоннадан ҳосил терилибди. Механик-ҳайдовчи Усмонқул Ҳайдаров бункердан 12,7 тонна пахта тўкибди. Унинг ҳамкасабалари Ансар Афраилов билан Мурод Қурбонов 20 тоннага аранг етказишибди.

Бунинг устига ҳосил нобуд қилинаяпти. Идоранинг ёнгинасидаги сушилкага, 7, 8, 12-бригадаларнинг хирмонларига бир боринг, қанча пахта исроф бўлаётганини, соёқ остида топталаётганини ўз кўзингиз билан кўрасиз. Учта сушилкадан биттаси, 14 та кўрак чувиш машинасидан тўрттаси ишлаганидан кейин, суръат кўтарилади дейсизми?

Ҳозир раис йўл қўйган камчиликларига пушаймон қилиб юрибди. Ўзбекнинг «сўнгги пушаймон — ўзингга душман» деган гапи бор. Пушаймон қилгунча ишни бошидан пухта қилиш даркор эди. Ҳали ҳам кеч эмас. Далада ҳосил кўп. Агар колхоздагилар отни қаттиқроқ қамчиласалар маррага етиб боришлари мумкин.

Энди шудгор хусусида гапирамиз. Колхозда 2500 гектар ер ҳайдалиши керак. Энди 400 гектари ҳайдалибди. У ҳам бўлса чигит экиладиган ерлар эмас. Минг гектардан ортиқ ер ҳосилдан батамом бўшаган. Лекин ҳанузгача шудгор қилинмаётир. Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда дейишади. Ўртоқ Иброҳимов, ерларингизни ҳозир ҳайдамасангиз, келгуси йилда яна пушаймон қиласиз. Курашда йиқилган полвон, машқ қилмаса, пухта тайёрланмаса келгуси курашда ҳам йиқилиши муқаррар.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

* * *

Кўриниб турибдики, ҳар иккала колхозда ҳам ҳосил бор-у, жонкуярлар йўқ. Колхоз раҳбарлари ғанимат кунлардан фойдаланаолмай, мана энди «оқ олтин»ни қор-ёмғирга қолдириб, «энди буёғи бўлганича бўлди» деб доғда қолиб юрибдилар.

Энди шундай савол туғилади. Район раҳбарлари Обидов ва Қодиров ўртоқлар! Ҳосилни йиғиб-териб олишни чўзиб юборган, районни, қолаберса областни орқага тортаётган бепарво, масъулиятсиз колхоз раҳбарларига нисбатан қачонгача муросасозлик қиласизлар? Ёки қолган ишга қор ёғиб ётаверадими. Жамоатчилик ана шу саволга жавоб кутади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИДА

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Белорус халқи етти йиллик планларни амалга ошириш учун зўр ижодий ғайрат билан курашмоқда, деди Белоруссия Министрлар Советининг раиси **Т. Я. Киселев.** У айтдики, Белоруссия Халқ хўжалиги кенгашига қарашли ҳар тўрт корхонанинг деярли бири етти йиллик охирига планлаштирилган ишлаб чиқариш даражасига ҳозирдаёқ эришди.

Белоруссияда капитал қурилиш кенг миқёсларда олиб борилмоқда. Етти йилликнинг тўрт йили ичида республика халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар миқдори урушдан аввалги ҳамма йиллар мобайнида сарфланган капитал маблағлар миқдоридан 4 баравар ошиб кетди. Ўртоқ Киселев ўз нутқида химия саноатини ривожлантиришга катта эътибор берди.

Ҳозирги вақтда, дейди нотиқ, Белоруссиядаги қурилиш ташкилотлари ихтиёрида анчагина мустаҳкам техника базаси бор, улар қурилиш ишларини ташкил этишда катта тажриба орттирдилар.

Республикада жамоат чорва моллар туёғи ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш йил сайин кўпайиб, жамоат хўжалигининг товар маҳсулоти ошиб бормоқда. Об-ҳаво шароитлари ноқулай келганлигига қарамай, 1962 йилда 1958 йилдагига нисбатан 55 процент кўп дон тайёрланди.

Бироқ, деди ўртоқ Киселев, республика саноати ва қишлоқ хўжалиги бундан ҳам кўпроқ ютуқларга эришиши мумкин эди. Илғор тажриба ишлаб чиқаришга ҳали суст жорий қилинмоқда. Қишлоқ хўжалиги соҳасида ички резервларнинг ҳаммасидан фойдаланилди, деб бўлмайди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1963 йилги плани ва давлат бюджетининг СССР Олий Совети тасдиғига тақдим қилинган проектлари, деди Т. Я. Киселев, совет ижтимоий тузумининг улкан имкониятларга, социалистик хўжалик системасининг шак-шубҳасиз афзалликларга эга эканлигидан далолат бериб турибди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси депутат **Р. Қурбонов** ўз нутқини Ўзбекистон экономикасини юксалтиришга бағишлади. Республикада рангли металлургия, газ саноати, химия, энергетика, машинасозлик гуркураб ривожланмоқда. Етти йилликнинг тўрт йили ичидагина бу ерда 250 та янги йирик саноат корхонаси ва цехи қурилди. Ҳозирги Ўзбекистон — ифодали қилиб айтганда, салобатли қурилиш майдончасидир.

1963 йилда Ўзбекистон ССРда саноат ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг планда кўзда тутилган ҳажмлари ва суръатлари бизнинг имкониятларимизга тўла мос келади, деб таъкидлайди нотиқ. Бизда газ, химия саноати, нефтни қайта ишловчи саноат, рангли металлургия, машинасозлик ва бошқа тармоқлар аввалгидек юксак суръатлар билан ривожлана беради. Республика пўлат, прокат, қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш, озиқ овқат саноатининг бир қанча тармоқлари бўйича етти йиллик охирига белгиланган даражага келгуси йилдаёқ етади.

Ўзбекистон республикаси умумиттифоқ меҳнат тақсимотида пахта етиштириш соҳасида етакчи ўрин тутади. Ўзбекистон колхоз ва совхозлари ҳозиргача давлатга 2 миллион 850 минг тонна пахта сотдилар. Етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини нобуд қилмай тезроқ териб олиш ва давлатга ўтган йилдагидан кўпроқ пахта бериш чоралари кўрилмоқда.

Биз, дейди ўртоқ Қурбонов, ўзимизнинг амалий ишимизда ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг янги ерларни ўзлаштириш билан бир қаторда, эски ерларда пахта ҳосилдорлигини кескин ошириш керак, яқин йиллар ичида гектар бошига 25 центнердан кам ҳосил оладиган бирорта ҳам колхоз, бирорта ҳам совхоз қолмасин, деган кўрсатмасига оғишмай амал қиламиз.

Музокараларда депутатлардан **М. В. Посохин** (Москва), **М. Бейсебоев** (Қозоғистон ССР), **В. И. Дрозденко** (Украина ССР) ҳам сўзга чиқдилар.

Депутатлар ССР Иттифоқи ҳукумати тақдим қилган халқ хўжалиги плани ва Давлат бюджети проектларини СССР Олий Совети иккала палатаси комиссияларининг тузатишлари ва қўшимчалари билан тасдиқлашни якдиллик билан таклиф этмоқдалар.

СССР Олий Советининг иккинчи сессияси 11 декабрда ўз ишини давом эттирди.

* * *

МОСКВА, 11 декабрь. (ТАСС). Олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирмоқда. Ватанимизнинг ҳамма томонларидан пойтахтга келган халқ вакиллари 1963 йилги халқ хўжалик планини ва Давлат бюджетини муҳокама қилмоқдалар.

Музокаралар алоҳида-алоҳида равишда палаталарда — Иттифоқ Советида ва Миллатлар Советида ўтказилмоқда. Депутатлар СССР Министрлар Совети томонидан сессия муҳокамасига киритилган етти йилликнинг бешинчи йилида халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат планини ва Давлат бюджетини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. Я. Исаев** шаҳар саноати шу йилнинг 11 ойлик планини муддатидан илгари бажарганлигини хабар қилди. Ленинград индустриясини янада ривожлантириш учун яхши перспективалар бор, деди у.

Белоруссия Госпланининг раиси **С. Н. Малинин** республика экономикасининг ривожланиши ҳақида гапирди. У ҳозирги вақтда Белоруссия тракторлар, автоматик линиялар, юк автомобиллари, пойафзал ишлаб чиқариш жиҳатидан жаҳоннинг энг тараққий этган мамлакатларидан ўзиб кетганлигини ёки уларга тамомила яқинлашиб қолганлигини таъкидлади.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг мажлисларида Ўзбекистондаги «Политотдел» колхозининг бригада бошлиғи **Любовь Ли,** Қозоғистон КП Уральск область комитетининг биринчи секретари **Ш. К. Коспанов,** Тожикистон Министрлар Советининг Раиси **А. Қаҳҳоров** ва бошқалар ҳам сўзга чиқди.

А. Денисович. Вс. Калистратов, А. Сербин, Д. Смирнов, П. Тюрин, Э. Хромова, Е. Фаденчев.

(ТАСС махсус мухбирлари)

ҲАР ҚАНДАЙ ОБ-ҲАВО ШАРОИТИДА ҲАМ

Термиз районининг пахтакорлари қор, ёмғир, қуюн шамоллар сингари қийинчиликларга сўз бермай, давлатга пахта сотиш суръатлари жиҳатидан уч ўн кунликдан буён Сурхондарё областида сурункасига биринчи ўринни эгаллаб келмоқдалар. Илғор район қишлоқларининг меҳнаткашлари об-ҳаво инжиқлигига юксак даражада уюшқоқликни қарама-қарши қўйиб, ғалабага қаттиқ бел боғлаб, ҳар куни тайёрлов пунктларига йиллик планнинг бир процентигача миқдорда пахта жўнатмоқдалар.

Термиз район партия комитетининг биринчи секретари Х. А. Саидаҳмедов шу кунларда пахта терими қандай бораётганлиги, район колхозлари меҳнатни ташкил этишнинг қандай формаларини қўллаиаётганликларини ЎзТАГ мухбирига сўзлаб берди.

— Аввало, колхозчиларнинг юксак даражада онглилиги, меҳнатга лаёқатли кишиларнинг ҳаммаси теримга сафарбар қилинганлиги пахта тайёрлашнинг зарбдор суръатлар билан боришини таъминлади, деб таъкидлади ўртоқ Саидаҳмедов.— Ҳар куни райондаги колхозларнинг далаларига етти минггача теримчи чиқиб ишламоқда. Маъмурий-бошқариш аппаратининг ходимлари, пахта ташишда қатнашмаётган шофёрлар, мироблар, бошқа касбдаги кишилар теримчилар сафидан жой олди.

«Намуна» колхозида ана шундай ходимлардан «гвардиячи» бригада тузилиб, унга партия ташкилотининг секретари Фуат Зоитов бошчилик қилмоқда. Бу бригада энг оғир участкаларга юборилмоқда ва ундаги 285 кишининг ҳар бири фидокорона ишлаш намуналарини кўрсатиб, нормасини ошириб бажармоқда. Бригада кунига киши бошига ўрта ҳисобда 85 килограммдан кўрак бермоқда. Комсомол аъзоси Қораев хирмонга 285 килограммдан кўрак тўкиб, кун сайин шижоатқорлик билан ишламоқда.

Колхоз ёшларидан тузилган «ёш гвардиячилар» бригадаси «гвардиячи» бригада билан мумуваффақиятли мусобақалашмоқда. Ана шу бригадалар тузилганга қадар колхозда кунига 40 тонна кўрак узилган бўлса, ҳозир 70 тоннагача етказиб, яъни йиллик планнинг бир процентидан ошириб кўрак узилмоқда.

Колхоз ишлаб чиқаришининг ветеранлари умумий ишга қурбилари етганча ҳисса қўшмоқдалар. Масалан, «Октябрь 40 йиллиги» колхозида махсус бригадага бирлашган территорияларнинг ҳар қайси кунига 40—50 килограммдан кўрак топширмоқда. Колхозларни оталиққа олган ташкилотлар қишлоқ меҳнаткашларига катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Ҳашарчилар кунига 35 тоннага етказиб кўрак термоқдалар.

Колхозларнинг партия ташкилотлари ҳосил учун курашнинг мана шу ҳал қилувчи даврида коммунистларни ишлаб чиқаришнинг энг масъулиятли участкаларига юбордилар. Коммунистларнинг деярлик ҳаммаси бевосита пахта териб, ҳам ўз иши билан, ҳам оташин сўзи билан колхозчиларни ғоят унумли ишлашга руҳлантирмоқда. Уларнинг ташаббуси билан кўпгина бригадаларда ҳар куни жанговар варақалар чиқарилиб, илғорлар мақталмоқда, сатирик деворий газеталарда қолоқлар танқид қилинмоқда. Партия ташкилотларининг ғамхўрлиги туфайли ҳамма бригадаларнинг меҳнаткашлари иссиқ овқат билан таъминланиб, улар янги газеталарни ўз вақтида олиб турмоқда.

Ҳозир кўрак чувиш машиналари ва сушилкаларнинг тўхтовсиз ишлашига алоҳида эътибор берилмоқда. Уларнинг иши ҳамма жойда уч сменали ташкил қилинган. Колхозларда тузилган пахта тозалаш ва қуритиш штабларига тажрибали ва серғайрат колхозчилар бошчилик қилмоқда. Бир қанча колхозларда кўрак чувиш машиналари билан сушилкалар машиналашган линия қилиб бирлаштирилди. Бу эса, ишни анча жадаллаштирмоқда. «Октябрь 40 йиллиги» колхозида гидротехник Давли Шариев бошчилик қилаётган пахта қуритиш ва тозалаш участкаси ҳар куни тайёрлов пунктига йиллик планнинг 1,2—1,3 проценти миқдорида пахта жўнатиб намуна кўрсатмоқда.

Пахта ташиш ишлари максимал даражада машиналаштирилди. Юкини ўзи тўкадиган прицепларга кўрак ва пахта ортиш учун оддий техника билан бир қаторда силос қирқувчи машиналардан фойдаланилган эди, бу машиналар ғоят самарали бўлиб чиқди. Силос қирқувчи машиналардан фойдаланиш ўнлаб колхозчиларни хирмонлардан бўшатиб, теримга қўйиш имкониятини берди.

Районимиз колхозлари мавжуд ҳамма резервларни ана шундай ишга солиб, белгиланган маррага — пахта тайёрлаш планини бажаришга комил ишонч билан бормоқдалар. Термиз пахтакорлари бу ҳақда 25—26 декабрда рапорт беришга қарор қилдилар. 72 бригададан 23 таси ҳозирдаёқ йиллик планни бажарди. Булар орасида «Намуна» колхозининг Набижон Тоиров бошлиқ бригадаси бор. Бригада ўз планини анча ортиғи билан бажаргач, ҳар гектаридан топшириқда мўлжалланган 19 центнер ўрнига 35 центнер ингичка толали пахта бериш мажбуриятини олди.

Жданов номли колхознинг Қурбоной Аннаева бошлиқ бригадаси районда биринчи бўлиб ўз социалистик мажбуриятини адо этди. Район бўйича мажбуриятни декабрнинг охиригача бажариб, Ватанга пландан ташқари беш юз тонна «оқ олтин» бериш мўлжалланмоқда. Бу мажбуриятнинг бажарилишига сира шубҳа йўқ, чунки Термиз пахтакорлари — ҳар қандай об-ҳаво шароитида теримни зарбдорлик билан олиб борамиз! деган жанговар шиор билан ишламоқдалар. (ЎзТАГ).

ТИНЧЛИКНИНГ ҚУДРАТЛИ КУЧИ

Халқларнинг тинчликни ҳимоя қилиш Вена конгрессининг 10 йиллиги муносабати билан

□ □ □

Халқларнинг ядро уруши хавфига қарши кураши тарихида тинчликни ҳимоя қилиш Вена конгресси муҳим ўринни эгаллайди. 1952 йил декабрида бўлиб ўтган бу конгресс халқларнинг тинчлик бўлишини истаётганликларини ҳамда жанжалли халқаро масалаларни тинч ҳал қилиш йўлини тутишга ҳукуматларни мажбур қила олишларини яққол кўрсатди.

Орадан 10 йил ўтди. Бу муддат унчалик катта эмасга ўхшайди. Лекин эндиликда, босиб ўтилган йўлга назар ташлаганингда, конгресс вазиятини, ҳамма қитъалардан ўшанда Венага келган кишиларни эслаганингда, тинчлик дўстларининг ана шу муҳим халқаро учрашуви қандай катта роль ўйнагани янада сезиларли бўлиб қолади. Бу учрашув чиндан ҳам халқларнинг буюк ассамблеяси бўлган эди...

1952 йил декабрида Австриянинг урушдан сўнгги пойтахтига йиғилган кишилар кўпчилик миллатларнинг, планетамиздаги бутун тинчликсевар кучларнинг гули эди. Конгрессда 85 мамлакатдан 1674 делегат, 117 меҳмон ва 113 кузатувчи, халқаро ташкилотларнинг 40 вакили қатнашди. Бу ерда давримизнинг атоқли олимлари — Жалио Кюри ва Жон Бернални, машҳур ёзувчиларни, маданият арбобларини, атоқли сиёсий ҳамда жамоат арбобларини кўриш мумкин эди.

Бетховен, Моцарт ва бошқа буюк композиторларнинг гениал асарлари биринчи дафъа янграган Венанинг машҳур концерт залида халқлар вакилларининг мунозараси етти кун давом этди. Бу мунозара инсониятнинг янги, учинчи жаҳон уруши гирдобига тушиб қолишининг қандай қилиб олдини олиш мумкин деган масала устида борди.

Иккинчи жаҳон урушига қадар тинчлик ҳаракати, деган эди конгрессда Жон Бернал, умумий тус олмаган эди, айрим мамлакатларда эса бу ҳаракат ҳаттоки бостирилиб турди; шунинг учун ҳам халқлар ўз қўлларида бўлган барча воситалар ёрдами билан янги урушга қарши, урушнинг бундан сўнг сира такрорланмаслиги учун курашишлари лозим.

Конгрессда илгари сурилган асосий фикрлардан бири шундан иборат бўлди. Конгресс очилиши арафасида ҳамма мамлакатларда ги 600 миллиондан ортиқ яхши ниятли кишилар беш буюк давлат ўртасида тинчлик Пакти тузиш тўғрисидаги талабларини ўртага ташладилар.

Италия, Франция, Бразилия, Аргентина, Япония, Эрон, Швеция ва бошқа мамлакатларнинг кўпгина парламент аъзолари конгрессни қўллаб-қувватладилар. Деярлик ҳамма жойда конгрессга тайёргарлик кўрувчи комитетлар ташкил қилинди.

Тинчлик душманлари конгресснинг бўлмаслиги учун ҳамма чоралар билан уриниб кўрдилар. Католик черковининг бошлиғи — Рим папаси Пий XII барча католикларни конгрессда қатнашишдан воз кечишга чақирди, конгресс делегати бўлиб сайланган католикларни эса лаънатлади. Италия ҳукумати конгресс очилишидан бир неча кун олдин итальян делегатларининг конгрессга боришига қаршилик кўрсатиш мақсадида Австрия-Италия чегарасини ёпиб қўйди. Инглиз тредюнионлари ва лейбористлар партиясининг раҳбарлари Венага борадиган ҳамма кишиларни ўз сафларидан чиқариб ташлаш билан қўрқитди. АҚШ ва Япония ҳукуматлари конгрессга жўнаб кетаётган делегатларга паспорт беришни рад қилди. Бироқ, тинчлик душманларининг бу ва бошқа жуда кўп чоралари конгресс ишини барбод қилолмади. Масалан, жуда катта қийинчиликларга қарамай, Венага 27 америка ва 17 япон вакили келди.

Вена конгресси қатнашчилари инсониятни ниҳоятда тўлқинлантираётган масалаларни — халқларнинг мустақиллиги ва хавфсизлиги, мавжуд конфликтларни ва даставвал Корея конфликтини тўхтатиш, халқаро кескинликни юмшатиш тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилдилар.

Венадаги конгресс делегатлари ўз эътиқодлари ва қарашлари турлича бўлишига қарамай, тинчликни ҳимоя қилиш учун биргаликдаги ҳаракатнинг жуда кўп масалалари юзасидан бир фикр ва битимга келдилар. «Конгресс мурожаатномаси»да, «Беш буюк давлат ҳукуматларига мурожаат»да, шунингдек мустақиллик ва хавфсизлик, давом этаётган урушларни тўхтатиш ва халқаро кескинликни юмшатиш масалалари юзасидан қабул қилинган рекомендацияларда тинчликсевар халқларнинг ер юзида мустаҳкам тинчлик бўлишига эришиш, ялпи қирғин қуролини таъқиқлаш, барча жанжалли халқаро масалаларни мамлакатлар ўртасида тинч музокаралар олиб бориш ва бир битимга келиш йўли билан ҳал қилишга бўлган мустаҳкам иродаси акс этди.

Конгресс ҳар қандай ирқий камситишларни қоралади ҳамда урушнинг барча ўчоқларини тугатишга чақирди.

Конгресс қатнашчиларининг: **«Биз халқларни музокаралар олиб бориш ва битимга келиш руҳи учун, кишиларнинг тинчликка бўлган ҳуқуқи учун курашга даъват қиламиз»** деган овози барча мамлакатлар узра қудратли ҳайқириқ бўлиб янгради.

Вена конгрессидан бошлаб халқларнинг тинчлик йўлидаги ҳаракати қудратли, енгиб бўлмас кучга айланди. Тинчликсевар кучларнинг Вена конгрессида ёрқин ифодаланган ҳамкорлиги эндиликда анча кенгайди. Ҳозирги вақтда тинчлик учун курашда юз миллионлаб кишилар қатнашмоқдалар.

1962 йил июлида Москвада бўлиб ўтган ёппасига қуролсизланиш Жаҳон конгресси барча халқларнинг ҳозирги даврнинг энг муҳим проблемасини — ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишга эришиш учун қизғин интилаётганликларининг ифодаси бўлди. Москва конгресси халқларнинг тинчлик учун кураш тарихида тинчликсевар кучлар вакиллари энг кўп қатнашган форум бўлди. Унинг ишларида 121 мамлакатдан 2484 киши қатнашди.

Тинчлик тарафдорлари ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартномани тезда имзолаш, ядро қуроли ишлаб чиқариш ва уни синовдан ўтказишни таъқиқлаш, Германия проблемасини тинч йўл билан ҳал қилиш, Кариб денгизи районидаги ҳамда ер юзининг бошқа районларидаги конфликтларни ҳал қилиш учун ҳамма мамлакатларда кенг миқёсда кураш олиб бормоқдалар.

Барча мамлакатлардаги яхши ниятли кишилар даҳшатли термоядро уруши хавфини бартараф қилганлиги учун Совет Иттифоқидан, ҳукуматимиз бошлиғи Н. С. Хрушчевдан чексиз миннатдордирлар.

Биз, совет тинчлик тарафдорлари яна қайта-қайта қуйидагиларни такрорлаймиз: **Давлатлар ўртасида тинч музокаралар йўли билан ҳал қилиб бўлмайдиган ихтилофлар йўқ.**

Халқлар ана шуни истамоқдалар. Улар ақл-идрок сиёсати тантана қилиши учун курашмоқдалар. Бугун ҳам, бундан 10 йил муқаддам бўлганидек, барча яхши ниятли кишилар Вена конгресси чақириқларини такрорламоқдалар:

Тинч музокаралар руҳи тантана қилсин!

Ақл-идрок ғалаба қилсин!

М. КОТОВ,

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг аъзоси, тинчликни ҳимоя қилиш Вена конгрессининг делегати.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БЮДЖЕТ КОМИССИЯСИДА

10 декабрда депутат Ғ. Ғ. Юсупов раислигида Ўзбекистон ССР Олий Совети Бюджет комиссиясининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда республика Молия министрлигининг, Госпланининг ва бошқа министрликлари ҳамда бошқармаларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети республиканинг 1963 йилги Давлат бюджети ва халқ хўжалик плани проектларини муҳокама қилажаги муносабати билан киритиладиган материалларни комиссиянинг қараб чиқиши тартиби белгиланди.

Бюджет комиссиясининг яқин вақт ичида бўладиган мажлисларида Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг, Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига қарашли совхозларнинг, Сув хўжалиги министрлигининг, Главзаготскототорм бошқармасининг молиявий-хўжалик фаолияти ҳақидаги ҳисоботларни шунингдек Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашининг ўз молиявий-хўжалик фаолияти ҳақидаги ҳамда озиқ-овқат, енгил ва гўшт-сут саноати корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулот сифатини яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ҳисоботини тинглашга қарор қилинди. Мажлисларнинг кун тартибига республиканинг 1963 йилги Давлат бюджети ва халқ хўжалик плани проектлари ҳақида Ўзбекистон ССР Молия министрлиги ва Госпланининг докладлари киритилди.

Бюджет комиссияси министрликларнинг ва бошқармаларнинг молиявий-хўжалик фаолиятларини текшириш учун халқ хўжалиги бир қанча тармоқларининг мутахассисларини жалб этди. (ЎзТАГ).

11 декабргача областъ колхозлари ва совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида маълумот

ХИРМОНГА БАРАКА!

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

КОЛХОЗЛАР	Мавсум бошидан бери	Колхоз раиси	Партия ташкилотининг секретари	Қайси райондан
1. «Ленинский Путь»	179,60	Ни Глеб Р.	Б. Боймурзаев	Юқори Чирчиқ
2. «Ўзбекистон»	145,62	Пак Ден Хиб	С. Турсунов	Юқори Чирчиқ
3. Димитров номли	137,84	Мун Сенер	А. Қодиров	Қуйи Чирчиқ
4. «Коммунизм»	134,12	А. Мираҳмедов	У. Ҳасанов	Чиноз
5. «Ленинград»	131,79	Тин Чан Ен	Д. Бойбўтаев	Қуйи Чирчиқ
6. «Политотдел»	125,54	Хван Ман Гим	Пак Ден Ен	Юқори Чирчиқ
7. Свердлов номли	122,72	Ким Д. А.	Цой П.	Юқори Чирчиқ
8. «Коммунизм»	116,15	Т. Латипов	Р. Эгамбердиев	Янгиер
9. Охунбобоев номли	112,47	М. Рўзметов	У. Гулматов	Ўрта Чирчиқ
10. «Полярная звезда»	112,07	Ким Пен Хва	Ким К. А.	Ўрта Чирчиқ
11. «III Интернационал»	111,95	Н. Нишонбоев	Ж. Ақилбеков	Юқори Чирчиқ
12. «Правда»	111,87	Цой И. А.	Югай Г.	Юқори Чирчиқ
13. «XIX партсъезд»	109,12	Ю. Файзиев	Р. Ниёзов	Янгийўл
14. «Қизил Ўзбекистон»	108,79	А. Матқобулов	А. Соатов	Оржоникидзе
15. Ленин номли	105,92	Т. Нормуҳамедов	М. Рашидов	Оржоникидзе
16. Энгельс номли	105,71	Э. Шамсиев	А. Раимқулов	Чиноз
17. «XXI партсъезд»	102,14	М. Пўлатов	К. Йўлдошев	Чиноз
18. «Коммунизм»	101,99	М. Исматов	Мирзараҳмедов	Янгийўл
19. Фрунзе номли	101,72	Ш. Эшонқулов	С. Маматқулов	Комсомол
20. «Ленинград»	101,54	Қ. Синдаров	К. Тожибоев	Сирдарё
21. «Ленинград»	101,10	Т. Икромов	Б. Даусаидов	Оржоникидзе
22. «Гулистон»	100,81	И. Ҳайдаров	Т. Ҳамроев	Пискент
23. К. Маркс номли	100,65	Х. Салимов	М. Абдуллаев	Чиноз
24. «Қизил Октябрь»	100,45	Ж. Очилов	М. Аҳмедов	Чиноз
25. «Ленинизм»	100,44	А. Ортиқов	Ю. Толипов	Янгийўл
26. Охунбобоев номли	100,44	Ф. Мухсинов	Т. Абдуллаева	Оржоникидзе
27. Свердлов номли	100,42	У. Мусаев	И. Раҳматов	Янгийўл
28. «ЎзССР 30 йиллиги»	100,36	И. Аҳмедов	Х. Бўлисбоев	Чиноз
29. «Шарқ юлдузи»	100,00	Ҳ. Турсунқулов	У. Жўраев	Янгийўл
30. «Северний маяк»	98,44	Цой С. Г.	Дя Чан Дин	Ўрта Чириқ
31. «Октябрь 40 йиллиги»	97,09	П. Саулькин	А. Абдумаликов	Чиноз
32. Жамбул номли	96,61	Х. Шукуров	А. Салимов	Бўка
33. «Москва»	96,12	Д. Саидқулов	А. Юсупов	Чиноз
34. К. Маркс номли	94,59	К. Абдуллаев	В. Саттаров	Ўрта Чирчиқ
35. Ленин номли	94,56	Н. Авазов	Т. Султонов	Янгийўл
36. Красин номли	94,08	Б. Жумабоев	Х. Олтаев	Қуйи Чирчиқ
37. Ленин номли	93 84	Н. Йўлдошева	К. Жўмаев	Сирдарё
38. «Ленин йўли»	93,05	Э. Усмонов	Х. Пўлатов	Ўрта Чирчиқ
39. Калинин номли	93,04	Ём Ен Ман	А. Ҳайдаров	Ўрта Чирчиқ
40. Киров номли	90,96	Н. Ғиёсов	Н. Умиров	Орджоникидзе
41. Энгельс номли	90,59	А. Кўсаев	У. Норжигитов	Ўрта Чирчиқ
42. Фрунзе номли	89,58	М. Эргашев	С. Тастурхонов	Янгийўл
43. Ильич номли	89,21	Ў. Жарқинбоев	У. Жумабоев	Бўка
44. Куйбишев номли	88,99	С. Иброҳимов	Р. Йўлдошева	Ўрта Чирчиқ
45. Тельман номли	87,73	М. Қосимов	Х. Ҳамдамова	Пискент
46. К. Маркс номли	87,39	С. Шамшиев	А. Мажидов	Янгийўл
47. «XXII партсъезд»	87,20	Ким А. И.	Т. Одилов	Ўрта Чирчиқ
48. «Коммунизм»	86,90	Р. Эгамбердиев	У. Исломов	Орджоникидзе
49. Калинин номли	86,82	А. Холмуродов	Ҳ. Юсупов	Янгийўл
50. Куйбишев номли	86.27	Т. Ғуломов	Х. Саиджалолов	Сирдарё
51. «Москва»	86,25	Т. Раҳмонов	Г. Акопян	Янгийўл
52. Охунбобоев номли	85,60	Х. Абдиқулов	М. Халилов	Пискент
53. Мичурин номли	85,12	Т. Каримов	Ю. Сарибоев	Бўка
54. «Ленинизм»	85,01	Н. Қоржоулов	Р. Азимов	Оққурғон
55. «Ўзбекистон»	84,93	А. Бобоёров	Т. Қосимов	Оққурғон
56. Киров номли	84,35	Хожимуҳамедов	Хван А.	Янгийўл
57. Охунбобоев номли	84,16	Ю. Хожиматов	М. Мусурмонов	Бўка
58. Киров номли	83,09	Т. Қудратова	М. Холматов	Чиноз
59. «Октябрь 40 йиллиги»	81,54	Ю. Тўлаганов	Цой Е. Ш.	Бўка
60. Ленин номли	81,31	Т. Эрназаров	К. Хусанов	Чиноз
61. «Ленинобод»	81,25	М. Юнусов	Р. Эгамбердиев	Оққурғон
62. «Ленинизм»	80,79	Ғ. Азаматов	И. Мақсумов	Бўка
63. «Коммунизм»	80,64	С. Саймаков	Б. Бернабеков	Бўка
64. Т. Шевченко номли	80,20	Ж. Маманов	С. Исмоилов	Сирдарё
65. К. Маркс номли	79,86	К. Султонов	Э. Қўшбеков	Сирдарё
66. «Правда»	79,84	Х. Жумабоев	Д. Аллаев	Сирдарё
67. Ленин номли	79,80	А. Қодиров	К. Қозоқбоев	Бекобод
68. «Красний Октябрь»	78,95	Я. Пискорский	А. Умаров	Сирдарё
69. К. Маркс номли	78,18	А. Чўлибоев	Ч. Шоиев	Бўка
70. Навоий номли	77,77	Т. Рустамов	Т. Болтаев	Чиноз
71. «Коммунизм»	77,61	Х. Қаҳрамонов	М. Абдураҳмонов	Оққўрғон
72. «Ленин йўли»	76,66	М. Иброҳимов	Х. Олоутдинов	Бўка
73. М. Горький номли	76,32	Ш. Раҳимов	Б. Деҳқонов	Сирдарё
74. Свердлов номли	75,71	Х. Латипов	М. Дусенбоев	Ўрта Чирчиқ
75. «XXI партсъезд»	74,61	Ким Гван Хо	Ли Г.	Комсомол
76. «Коммунизм»	74,29	Т. Худойбердиев	Йўлдошев	Пискент
77. Навоий номли	72,21	А. Қодиров	Н. Жавоқов	Бекобод
78. К. Маркс номли	72,00	У. Пардаев	И. Элтоев	Комсомол
79. «XIX партсъезд»	71,76	А. Душабоев	А. Хожиқулов	Бўка
80. «Коммунизм»	71,72	Х. Холбеков	Б. Қўйбоқов	Ўрта Чирчиқ
81. Ленин номли	70,65	М. Литвинов	А. Рисбоев	Пискент
82. Ленин номли	69,47	Ким Чан Се	М. Содиқов	Ўрта Чирчиқ
83. Охунбобоев номли	69,16	Убайдуллахўжаев	Е. Абуев	Сирдарё
84. «Победа»	69,08	Қ. Синдаров	Т. Қундузов	Сирдарё
85. К. Маркс номли	68,87	С. Шукуров	Т. Данаев	Янгиер
86. Куйбишев номли	68,87	И. Ниёзов	Д. Сайдаев	Оққурғон
87. «Озод»	66,56	Б. Сулаймонов	Х. Алишев	Оққурғон
88. «Красний Восток»	65,77	А. Носиров	Б. Муждабоев	Комсомол
89. «XXII партсъезд»	65,26	К. Сарибоев	Б. Мовитов	Оққурғон
90. К. Маркс номли	64,72	Н. Кукса	Т. Чиннибеков	Оққурғон
91. «Ленинизм»	64,72	А. Ўтамалиев	С. Айдаров	Юқори Чирчиқ
92. Дзержинский номли	64,58	Р. Абдураҳимов	Г. Шукуров	Бекобод
93. «Гигант»	64,09	К. Эгамбердиев	Ш. Ойнабеков	Сирдарё
94. «Октябрь»	61,59	Р. Панюхов	Шайхисломов	Гулистон
95. «Октябрь 40 йиллиги»	59,84	Р. Ризқулов	М. Раимқулов	Оққурғон
96. Ленин номли	59,29	У. Султонов	Д. Насриллаев	Бўка
97. «Победа»	58,89	А. Бойбўтаев	Р. Абдуллаев	Бекобод
98. Свердлов номли	58,77	С. Қорабеков	У. Жабборов	Сирдарё
99. «Красная заря»	58,41	А. Абдураҳмонов	М. Ҳакимов	Комсомол
100. «Коммунизм»	58,06	А. Деҳқонов	А. Тожибоев	Бекобод
101. Ҳамза номли	57,30	Ж. Ҳакимов	И. Рўзиқулов	Сирдарё
102. «1 Май»	56,23	Б. Маманов	Д. Ҳасанов	Сирдарё
103. «Москва»	54,94	А. Акбаров	З. Каримов	Гулистон
104. «XXII партсъезд»	54,72	М. Хаитбоев	Л. Тиллаева	Бўка
105. «Ўзбекистон»	53,60	Алимуҳамедов	А. Сангилов	Сирдарё
106. «Ленинобод»	53,54	А. Шалабоев	Э. Душабоев	Бўка
107. Калинин номли	53,41	А. Турғунов	М. Мирқобилов	Пискент
108. Крупская номли	53,10	К. Хатамов	С. Минтоев	Комсомол
109. «XXI партсъезд»	51,43	Ж. Тўйчиев	Т. Масаминов	Янгийўл
110. «Ҳақиқат»	50,43	Д. Тошлиқов	С. Умаров	Сирдарё
111. «Ленинизм»	49,77	А. Исматов	Ф. Мусаев	Гулистон
112. «Коммунизм»	49,74	И. Эшонқулов	Ш. Мирзаев	Сирдарё
113. Ильич номли	48,13	А. Митанов	П. Шодмонқулов	Сирдарё
114. Энгельс номли	47,56	И. Байрамов	З. Кабалуев	Янгийўл
115. Ленин номли	44,48	Х. Мирзакаримов	А. Эгамқулов	Юқори Чирчиқ
116. Ленин номли	44,35	К. Эргашев	С. Саидов	Оққурғон
117. Калинин номли	41,80	И. Жалилов	У. Эгамбердиев	Комсомол
118. «Ленинград»	39,95	А. Азимов	Б. Саматов	Гулистон
119. Калинин номли	39,91	А. Совғабоев	А. Чинтошев	Оққурғон
120. Ленин номли	39,13	Р. Орифжонов	А. Қодиров	Комсомол
121. «Коммуна»	36,54	М. Абдураимов	И. Абдуллаев	Гулистон
122. Мичурин номли	35,06	И. Зиёев	С. Иброҳимов	Гулистон
123. «Коммунизм»	33,87	Т. Гасанов	М. Отажонов	Гулистон
124. «XXII партсъезд»	33,74	Р. Муҳамедов	К. Гадоев	Гулистон
125. «Ленинский путь»	31,55	Д. Хўжақулов	А. Умаров	Гулистон
126. Навоий номли	33,15	Хигай Тян Юн	Д. Абдурасулов	Комсомол
127. Қаҳрамон Аҳмедов номли	22,40	Т. Эсонов	И. Бўронов	Гулистон

СОВХОЗЛАР	Мавсум бошидан бери	Совхоз директори	Партия ташкилотининг секретари	Ишчилар комитетининг раиси
1. «Коммунизм»	149,00	В. Азизов	С. Тожибоев	Д. Ҳасанбоев
2. ЎзССР беш йиллиги	110,92	И. Иброҳимов	А. Ланговой	А. Бурхонов
3. «Фарҳод»	100,35	Қ. Ботиров	Г. Сувонқулов	Ш. Мавлонов
4. 1-«Далварзин»	93,54	Й. Иброҳимов	А. Миркомилов	В. Расулев
5. Кўк-орол	90,33	К. Енгилдиев	А. Усенов	В. Туманов
6. 1-«Боёвут»	89,99	Қ. Рашидов	Х. Норчаев	Т. Хўжаев
7. «Правда»	89,94	Ю. Юсупов	Ф. Турсунов	С. Каримов
8. Киров номли	88,55	Н. Бойматов	И. Қурбонов	Т. Отаматов
9. «Пискент»	88,53	А. Кисилев	М. Ғозиев	Х. Ражабов
10. 2-«Далварзин»	83,55	Ғ. Қодиров	Мирзааҳмедов	К. Абдураҳмонов
11. «Чаноқ»	81,55	Э. Тўрақулов	Ш. Умиров	Т. Мирзаев
12. 3-«Далварзин»	78,10	Я. Явшанов	Ким А. Н.	А. Эрқулов
13. «Бўка»	77,95	М. Живодеров	М. Акимбоев	Н. Ермолов
14. «Малик»	77,25	С. Бочкаров	А. Мейербеков	Д. Тилаболдинов
15. «Социализм»	77,08	Муҳаммаджонов	И. Собиров	Т. Тожибоев
16. 2-«Боёвут»	74,24	В. Хайдуров	Ч. Эралиев	Х. Мирбобоев
17. 3-«Боёвут»	72,57	Ш. Шоумаров	А. Музаффаров	А. Жданов
18. «Мирзачўл»	72,51	Р. Жумаев	Ш. Олтмишев	М. Агайдаров
19. «Гулистон»	71,97	М. Ғаниев	И. Абдуллаев	А. Исоқов
20. «Оққўрғон»	56,41	Ж. Акромов	Х. Абдиев	Р. Бердиев
21. «Дружба»	55,50	М. Ҳайдаров	Т. Одилхонов	А. Барабанова

КОММУНИЗМ ХИМИЯСИ

ЖАҲОНДАГИ БУТУН ТАЖРИБА, ШУ ЖУМЛАДАН, БИЗНИНГ КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДАГИ ТАЖРИБАМИЗ ҲАМ ШУНИ КЎРСАТИБ ТУРИБДИКИ, ХИМИЯ ФАНИНИНГ ЭНГ ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ, АЙНИҚСА СИНТЕТИК МАТЕРИАЛЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАГИ ЭНГ ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР ТЕХНИКАНИ ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МАМЛАКАТ ЭКОНОМИКАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН КУРАШДА ХИМИЯ ИНДУСТРИЯСИНИНГ РОЛИНИ БЕҚИЁС ОШИРМОҚДА.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

Тошкент Давлат университетида кимёгар кадрлар тайёрлаш билан бирга, химия лабораторияларида катта илмий-тадқиқот ишлари ҳам олиб борилади. **Суратда:** полимерлар химиясининг проблематик лабораториясида старший лаборант ўртоқ А. Йўлчибеков (чапдан) химия факультетининг 5-курс студенти Х. Эрнепесов билан машғулот ўтказмоқда.

В Салов фотоси.

ПОЛИМЕРЛАР МЎЪЖИЗАСИ

К. АҲМЕДОВ

Химия фанлари доктори, профессор.

□ □ □

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институтининг коллоидлар химияси лабораториясида В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг коллоидлар химияси кафедраси билан ҳамкорликда 1958 йилдан бери сувда эрувчан янги полимерларни ҳосил қилиш юзасидан катта илмий-тадқиқот ишлари олиб борилаётир. Бу янги полимерларнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, улар дисперсия (майдаланган) системаларида, жумладан Ўрта Осиё тупроқлари структурасини яхшилаш қобилиятига эгадирлар.

Маълумки, тупроқнинг унумдорлиги озиқ бўладиган моддалардан ташқари, тупроқда мустаҳкам донадор структуранинг қай даражада мавжудлигига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Табиий шароитларда тупроқда мустаҳкам ҳолдаги дона-дона структуранинг вужудга келиши, асосан, унинг таркибида органик моддаларнинг ва биринчи навбатда гумин, ульмин, нуклеин кислоталари ҳамда полисахаридларнинг мавжудлигига боғлиқ бўлади. Бироқ, бу моддалар тупроқда жуда оз миқдорда ҳосил бўлади. Улар ўсимликлар ҳамда жонли организмлар қолдиқларининг чириши натижасида юзага келади. Бу моддалар тупроқдаги айрим-айрим ҳолдаги ажралувчан бўлакларни мустаҳкам палахсаларга, сувни жўн шимадиган ва юксак даражада структуралашган массага бирлаштиради. Одатда табиий шароитларда тупроқ структурасини яхшилаш алмашлаб экиш йўли билан амалга оширилар эди. Шу мақсадда ўз даврида ўт-далали алмашлаб экиш жорий қилинган. Ўт-далали алмашлаб экиш тарафдорлари, тупроқнинг дона-дона структураси ер ҳосилдорлигининг асосидир, бу хил структура асосан ўтлар туфайли вужудга келади, шунинг учун ҳам тупроқ структурасини яхшилаш соҳасида минераль ўғитлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқ эмас, деган нотўғри қарашни тарғиб қилдилар.

Д. Н. Прянишников тупроқ структурасининг ижобий ролини инкор этмади, аммо тупроқнинг озиқланишини биринчи ўринга қўйди. У. ҳосил билан бирга йиғиштириб олинадиган ва ерга қайтиб тушмайдиган озиқ элементларнинг тупроқда камайиб кетишининг олдини олиш зарур деб ҳисоблади.

Дарҳақиқат, тупроқ таркибидаги сувга чидамли моддалар миқдорини кўп йиллик алмашлаб экиш йўли билан кўпайтирилади. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, бу моддалар тез чириши оқибатида кўп меҳнат қилиб яратилган структура яна бузилиб кетади. Ана шу моддалар билан озиқланадиган ҳамда у моддаларда денитрофикацияни келтириб чиқарадиган микроорганизмлар ҳам бу бузилиш жараёнига ёрдамлашади. Буларнинг ҳаммаси тупроқ структурасини шу усулда яхшилашни қимматга туширади ва уни самарасиз қилиб қўяди. Шу сабабли партиянинг XXII съездида, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари ва кўпгина зонал кенгашларда деҳқончиликнинг ўт-далали алмашлаб экиш системаси тўғрисидаги таълимот қаттиқ танқид қилинди.

Юқорида номлари тилга олинган лабораторияларнинг коллективлари Ўрта Осиё тупроғининг структурасини химия ёрдамида сунъий равишда яхшилаш йўлларини қидириб топишни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар. Ўрта Осиё тупроғи чиндан ҳам маълум структурага эга эмас. Шу сабабли бу проблемани ҳал қилиш Ўрта Осиё учун жуда муҳим аҳамиятга эга.

Лабораториямиз ходимларининг 4 йил давомида олиб борган илмий-текшириш ишлари натижасида бир қанча янги препаратлар ҳосил қилинди. Бу препаратлар синтетик полимерлар ва айрим мономерлар асосида олиниб, тупроқда маълум структура ярата олади. Собиқ аспирант С. Зайниддинов ҳосил қилган препаратлар «К» серияли препаратлар деб аталади. Бу препаратлар жуда синчиклаб тажрибадан ўтказилди. Улар ҳар қандай тупроқда структура ҳосил қилаоладиган, кучли препаратлар бўлиб чиқди. Шуни айтиш кифояки, мазкур препаратнинг ҳатто 0,01 процентли эритмаси тупроқ структурасини 90 процентгача ўзгартиришга қодир. Бундай натижага Ўрта Осиё тупроқларида табиий шароитларда сира эришиб бўлмайди.

Демак, бу жуда қимматли препарат бўлиб, кўп меҳнат талаб қиладиган, илгариги ер ишлаш усулларига қараганда катта афзалликларга эга: у осон йўл билан ҳосил қилинади ҳамда яхши унумдор тупроқ структурасини яратиш имконини беради.

Янги препаратларни ўрганиш шуни кўрсатдики, улар ўз активлиги ва сувга бардош берадиган тупроқ структурасини вужудга келтиришга қодирлиги жиҳатидан чет элларда тайёрланган шу хилдаги препаратлардан асло қолишмайди, айрим ҳолларда улардан устун ҳам туради.

«К» серияли препаратлар, шунингдек илмий ходим К. В. Погорельский томонидан кейинги вақтларда ҳосил қилинган янги препаратлар қишлоқ хўжалик фанлари доктори В. Б. Гуссак раҳбарлигида Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида тажриба тариқасида синаб кўрилди. Бу хил тажрибалар Янгиер совхозларида ҳам ўтказилди. Тажрибалар шуни кўрсатдики, структура ҳосил қилувчи препаратларнинг 150 га яқин килограмми бир гектар ерга солинганда қатқалоққа бутунлай барҳам берилади, тупроқнинг нураши ҳам йўқ бўлиб кетади.

Ана шу ажойиб препаратларни қўлланиш натижасида тупроқдаги намнинг буғланиши 20 процентга қадар камаяди, пахтанинг етилиши икки ҳафтага яқин тезлашади, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил қарийиб 15 процентга кўпаяди. Бироқ, бу препаратлардан фойдаланиш чегараси шунинг ўзи билангина чекланиб қолмайди. Бу соҳада янада катта муваффақиятларга эришиш имкониятлари бор, албатта.

Янги ҳосил қилинган препаратларнинг истиқболи катта. Яқин вақтлар ичида Ўзбекистонда ана шу препаратларни ишлаб чиқиш ва уларни кўпайтириш кенг йўлга қўйилади.

☆

ЎҒИТНИНГ ЯНГИ ХИЛИ

«Қишлоқ хўжалик министрлиги ўз куч-ғайратларини қишлоқ хўжалигида химияни — самаралироқ минерал ўғитларни, гербицидларни, захарли химикатларни, ўстирувчи моддаларни, ҳар хил биохимик препаратларни кўпайтириш ва ишлатишга сарфлаши керак» деган эди ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида қилган докладида. Дарҳақиқат қишлоқ хўжалиги экинларининг ҳосилдорлигини оширишда химиявий ўғитларнинг роли бениҳоя катта. Буни республикамиз пахтачилиги мисолида ҳам кўриш мумкин.

Пахта ҳосилдорлигини оширишда минерал ўғитларнинг аҳамияти катта. Республикамизда ана шундай ўғитларнинг янгидан-янги хилларини яратиб берадиган катта илмий-текшириш муассасалари ишлаб турибди. Техника фанлари доктори, академик Малик Набиев раҳбарлик қилаётган химиявий ўғитлар лабораториясида ўғитларнинг янги турларини яратишда самарали ишлар олиб борилмоқда. Сўнгги кунларда лабораторияда суюқ мураккаб ўғит яратилди. Бу ўғит пахтанинг ҳосилдорлигини оширишда мураккаб ўғит ҳисобланиб, дунёда биринчи бор касб этилгандир. У катта афзалликларга эга. Биринчидан у жуда арзон. Содда усул билан олинади. Ўғитни ерга сепиш ҳам осон. Чигитни экишдан аввал тайёрланган ерга самолёт орқали суюқ мураккаб ўғитдан сепилса, у ҳавога ҳам учмайди. Ҳозир областимиздаги «Пискент» ва Киров номли совхозларда мана шу ўғитдан кенг фойдаланиш тажрибадан ўтказилмоқда.

Тажрибалар қувончли натижалар берди. Бу усулда экилган чигит ердан тез униб чиқади. Илдизлари бақувват бўлади. Булардан ташқари кўп куч сарф бўлмайди. Пахтачиликни янада ривожлантиришда муҳим ўринни тутган бу ўғитни қишлоқ хўжалигида кенгроқ қўлланиш тавсия этилди. **Суратда:** лабораториянинг илмий раҳбари ўртоқ **М. Набиев** лабораторияда.

Ф. УСМОНОВА.

А. Абалян фотоси.

ЎСИМЛИК РЕСУРСЛАРИ БЕҲИСОБ

О. СОДИҚОВ

Республикада хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, химия фанлари доктори, профессор.

□ □ □

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида ўсимлик бойликлари ва қишлоқ хўжалик резервларини қайта кўриб чиқиш, улардан кенг фойдаланиш халқ хўжалигининг турли соҳаларини ривожлантиришда асосий манба эканлиги жуда реал кўрсатиб берилди.

Ўзбекистон ҳамда Ўрта Осиёнинг бошқа республикалари территориясида 500 дан ортиқ ёввойи ўсимлик хилларини учратиш мумкин. Бу ўсимликлар эса турли хил химия маҳсулотлари олинадиган катта манба ҳисобланади. Улардан халқ хўжалигининг барча соҳаларида хомашё запаслари сифатида фойдаланиш мумкин.

Ўлканинг ўсимлик бойликларини ҳар томонлама текшириш ишлари дастлаб рус олимлари томонидан XIX аср охири ва XX аср бошларида олиб борилди. Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг областнинг доривор ўсимликларини илмий-текшириш ишлари академик А. П. Орехов бошчилигида планли равишда олиб борилмоқда. Орехов ва унинг раҳбарлигида ишлаётган ходимлар саноатда ишлатиладиган энг муҳим доривор ва бошқа турдаги препаратлар олиш учун баъзи бир хил ўсимликлардан фойдаландилар. Масалан, улардан олинган сальсолин, пахикарпин, эфедрин каби препаратлар ҳозир Чимкентдаги кимё-фармацевтика заводида кенг ишлаб чиқарилмоқда.

1933 йилдан бошлаб профессор И. П. Цукервзник бошчилигидаги В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг кимёгарлар коллективи ўсимлик ресурсларидан турли хил маҳсулотларни тайёрлаш соҳасида иш олиб бордилар. Университетда табиий бирикмалар химияси бўйича кафедра ва лаборатория ташкил қилингач бу ишларнинг миқёси кенгайди. Университетдан ташқари ЎзССР Фанлар академиясига қарашли ўсимликлар химияси ва полимерлар химияси институтлари, Тошкент фармацевтика институтининг олимлари ҳам доривор моддаларни тадқиқ қилмоқдалар.

Химиклар бошқа мутахассислар билан ҳамкорликда ўсимликларнинг ҳамма таркибий қисмларини ўрганиб, халқ хўжалигида ўсимлик моддаларидан кенг фойдаланиш йўлларини қидириб топмоқдалар. Ўсимлик хомашёси саноат масштабида қайта ишланмоқда, тайёрланган маҳсулот медицинада у ёки бу касалликни даволашда ноёб дори-дармон ҳисобланади. Маълумки, Чимкент химия-фармацевтика заводида ишлаб чиқарилаётган анабазин-сульфат ёввойи ўсимлик хомашёсидан тайёрланади. Анабазин-сульфат эса қишлоқ хўжалик экинлари, жумладан пахтанинг зараркунандаларига қарши курашда қўлланилади. Завод бир йилда 20—30 минг тонна ўсимлик хомашёсини қайта ишлаб чиқаради. Лекин анабазин-сульфат тайёрлаганда жуда кўп миқдорда ўсимлик чиқиндига чиқади. Ана шу чиқиндидан ҳам фойдаланиш мумкин эмасми деган мақсадда коллективимиз бу чиқиндини химиявий текширди. Натижада Чимкент гидролиз заводида ана шу маҳсулот чиқиндисидан фурфурол олиш мумкинлиги аниқланди.

Фурфурол ўсимлик дунёсида энг кўп тарқалган моддаларнинг мураккаб группаси—пентазандан ҳосил қилинади. Фурфуролдан эса турли хил пластмассалар, доривор моддалар, пахта баргини тўкадиган препаратлар ва бошқа муҳим маҳсулотлар олишда фойдаланилади.

Ўсимлик дунёсида пентазанлар билан бир қаторда гексозанлар ҳам кенг тарқалган. Улар ҳам ўсимлик моддаларининг мураккаб группасига киради. Гексозанларнинг парчаланиши натижасида синтетик каучук олинадиган маҳсулот — спирт ҳосил бўлади.

Биз Ботаника институти олимлари С. А. Асқаров ва А. Жумашевлар билан биргаликда ўсимликларнинг баъзибир заҳарли моддаларини ғўза зараркунандаси «вилт»га қарши курашишда қўллаш мумкинлигини исботладик.

Маълумки, ғўза —энг муҳим ва олимларни жуда қизиқтирадиган экиндир. Пахта десак кўз олдимизга тола, мой, чигит, шелуха келади. Пахтадан олинадиган ана шундай маҳсулотлар турмушда доимий қўлланиладиган нарсалардир. Шунинг учун ҳам партиямиз ва жонажон Совет ҳукуматимиз мамлакатимизда ва айниқса, Ўзбекистонда пахтачиликни ривожлантиришга катта аҳамият бермоқда.

Пахтанинг аҳамияти юқорида қайд қилиб ўтилган маҳсулотлар билангина кифояланмайди. Ҳозирги вақтда пахтадан 1200 хил турли-туман маҳсулот олинмоқда. Лекин, пахта толаси — пахтачиликда олинадиган энг муҳим маҳсулотдир. ЎзССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, профессор Х. У. Усмонов раҳбарлигидаги лабораторияда пахта толаси физикавий ва химёвий нуқтаи назардан ўрганишга катта аҳамият берилмоқда.

Узоқ илмий-текшириш ишлари олиб бориш натижасида гидролиз заводларида ғўзапоядан фурфурол ва спирт олиш мумкинлиги аниқланди. Шу давргача фурфурол ва спирт пахта шелухасидан ҳосил қилинарди.

Коллективимиз ажойиб экин — ғўзадан олинадиган моддаларни комплекс равишда тадқиқ қилмоқда. Биз ғўзанинг ҳамма ёшдаги барглари чеканка материали, шоналари, уруғлари, гуллари ва илдизларини комплекс ўрганиб чиқдик. Бу текширишлардан баъзиларини кўрсатиб ўтайлик.

Биз ғўза таркибида 17 органик кислота борлигини аниқладик. Бу кислоталардан энг муҳимлари — лимон ва олма кислотасидир. Вегетация охирида ғўза баргларида 5—7 процент лимон кислотаси ва 3—5 процент олма кислотаси тўпланиб қолади. Лимон ва олма кислоталарининг тўпланиши бу маҳсулотларни олишда ғўза баргидан саноат хомашёси сифатида фойдаланиш имконини беради.

Химик процессларни тадқиқ қилиш, янги, энг мукаммал технология методларини ишлаб чиқиш, халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун: машинасозлик, қурилиш, рўзғор буюмлари, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун, шунингдек медицинада ва қишлоқ хўжалигида қўлланиладиган янги препаратлар яратиш учун юқори сифатли ва арзон сунъий ва синтетик материаллар яратиш керак.

КПСС ПРОГРАММАСИДАН.

Пахтани теришдан аввал химик препаратлар воситасида тўкилган ғўза барглари лимон ва олма кислоталарини олиш учун хомашё сифатида хизмат қилади.

Маълумки, Иттифоқимизда лимон кислотаси шакардан олинади. Бунинг учун ҳар йили бирнеча ўн минг тонна қанд сарф бўлади. Бу кислота шунингдек, меласса, анор ва бошқа ўсимликлардан ҳам олинади. Лимон ва олма кислоталари олиш учун янги манбанинг топилиши саноатда ғўза барги ва пахта тозалаш заводларининг чиқиндиларини баъзибир озиқ-овқат маҳсулотлари ўрнида ишлатиш имконини берди. Сўнгги тўрт йил ичида Москва область, Бабушкин шаҳридаги Давлат никотин заводи Ўзбекистон пахта тозалаш заводларида тўпланган ўн минг тоннадан ортиқ ғўза баргини қайта ишлади. Бу завод илгари лимон ва олма кислотасини тамаки баргидан қайта ишларди. Завод хомашё сифатида ғўза баргидан фойдаланишга ўтгач тамаки баргидан фойдаланишдан тўла воз кечди ва бир неча миллион сўм иқтисод қиладиган бўлди.

Лимон ва олма кислоталари халқ хўжалигида келажакда кенг қўлланилади. Чунки улардан озиқ-овқат маҳсулотлари, шунингдек турли-туман дори-дармонлар олиш мумкин.

Ғўза барги айниқса «А» каротин витаминига бой. Чеканка чиқиндисида анча миқдорда каротин, 20 процент оқсил моддалари бор. Демак чеканка чиқиндисидан чорвачиликда оқсил-витамин бой озуқа сифатида қўлланиш мумкин.

Ғўза баргларининг биологик активлиги Мирзачўл паррандачилик совхозида текшириб кўрилди. Бу текширишлар ижобий натижалар берди. 1961 йилда Ригадаги чорвачилик ва ветеринария илмий-текшириш институтида жўжалар ғўза барглари билан боқилди. Бу тажриба яхши самаралар берди.

Биз чорвачиликда чеканка чиқиндисидан фойдаланиш устида ЎзССР Қишлоқ хўжалик министрлиги чорвачилик институтининг илмий ходими Г. Н. Осичкин билан тажрибалар ўтказдик. Г. Н. Осичкин қўйларни беда уни ва ғўза чиқиндиси билан аралаштирилган озуқа билан боқиш рецептурасини ишлаб чиқди.

Моллар шу йўл билан уч ой боқилгач ҳар бир группада катта иқтисодий фойда олиш мумкинлиги аниқланди ва молларнинг озуқаси рационида ғўза баргидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Ҳисобларга кўра бир гектар пахта майдонидан 400 килограммгача чеканка чиқиндиси, вегетация охирида эса 1700 килограммгача ғўза барги йиғиш мумкин. Шундай қилиб чорвачилик ва паррандачиликда улардан фойдаланишнинг иқтисодий афзалликлари катта экан.

Бу мақолада юқоридаги фактлар асосида биз ғўзанинг қиймати, унинг халқ хўжалигидаги аҳамиятини кўрсатишга ҳаракат қилдик.

Инсоният тараққиёти доимо фан тараққиёти билан боғлиқдир. Коммунистик жамият қурилиши даврида фан инсониятнинг порлоқ келажаги учун курашда буюк ва ҳал қилувчи восита бўлиб хизмат қилади.

Занглемайдиган деталлар учун

А. МУРТАЗОЕВ

Республикада хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, химия фанлари доктори, профессор.

□ □ □

Маълумки металл конструкциялари ва деталларнинг иш муддатини узайтириш, уларнинг занглемаслигини таъминлаш масаласи шу куннинг муҳим масалаларидан бири бўлиб қолди. Шу сабабли коррозия (занглаш, емирилиш) га қарши кураш йўлларини тадқиқот қилиш ва металларни коррозиядан сақлаш методларини ишлаб чиқиш катта аҳамиятга эга.

Ишлатилаётган металл миқдори тўхтовсиз ошиб бораётгани, янги металларнинг техникага кенг жорий қилиниши натижасида металлнинг коррозия процесси ҳам ўз ўзидан ортиб боради, албатта. Шунинг учун ҳам мавжуд металл запасларини коррозия туфайли емирилиб кетишидан сақлаш — давримизнинг актуал проблемаларидан бири бўлиб қолди.

Техника тараққий этган сари ва шу билан бирга жуда кўп қиммат баҳо буюмлардан фойдаланиш қийинлашиб бораётганлиги уларнинг хизмат муддатини кескин даражада узайтиришни талаб этади.

Ана шу талабларга кўра юқори чидамлиликка эга бўлган янги металл қотишмаларини олиш — янги техниканинг, айниқса авиация, ракетасозлик, атом энергетикаси, ҳозирги замон химия, машинасозлик саноатларини янада ривожлантиришнинг асосларидан биридир.

Ҳозирги замон фани бу проблема юзасидан ҳам ижобий натижаларга эга. Пўлат ва қотишмаларга баъзи нодир элементларни кам миқдорда киритилиши натижасидаёқ бу қотишмалар занглемайдиган бўлади. Масалан, магнийли қотишмаларга нодир элемент — цирконийдан озгина миқдорда қўшилса у яна ҳам мустаҳкам бўлади, занглемайди. Эндиги вазифа ана шу элементнинг янги хилларини топишдан иборатдир. Жумладан, Ўзбекистонда ҳам бу соҳада катта илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. ЎзССР Фанлар академиясининг химия институти билан Тошкент фармацевтика институтида коррозияга қарши чоралар юзасидан илмий изланишлар бошланиб кетди.

Ҳозир техникада темир асосида турли хил қотишмалардан фойдаланиш катта аҳамият касб этади. Шу туфайли ҳам арзон, ҳам енгил, ҳам пишиқ, шу билан бирга занглемайдиган титан, цирконий, вольфрам, молибден германий, индий, рений, уран, торий ва бошқа металларни ишлаб чиқаришга тўла жорий этиш зарур. Бу техникани коррозиядан сақлаш учун катта заминдир.

1962 ЙИЛДА КАБЕЛЬ САНОАТИДА 67 МИНГ ТОННА ҚЎРҒОШИН ЎРНИГА ПОЛИЭТИЛЕН ИШЛАТИШ МУМКИН ЭДИ. ҲАР БИР ТОННА ҚЎРҒОШИННИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ЭТМОҚ УЧУН 1630 СЎМ, ҲАР БИР ТОННА ПОЛИЭТИЛЕННИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ЭТМОҚ УЧУН ЭСА 1000 СЎМ КАПИТАЛ МАБЛАҒ САРФЛАНАДИ. ҲАРБИР ТОННА ПОЛИЭТИЛЕН 3 ТОННА ҚЎРҒОШИННИНГ ЎРНИНИ БОСАДИ. 67 МИНГ ТОННА ҚЎРҒОШИН ИШЛАБ ЧИҚАРА ОЛАДИГАН ҚУВВАТЛАРНИ БАРПО ҚИЛИШ УЧУН 108 МИЛЛИОН СЎМ КАПИТАЛ МАБЛАҒ САРФЛАШ ЛОЗИМ БЎЛСА, ШУ МИҚДОРДАГИ ҚЎРҒОШИННИНГ ЎРНИНИ БОСА ОЛАДИГАН ПОЛИЭТИЛЕННИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ҚУВВАТЛАРНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРМОҚ УЧУН ЭСА ФАҚАТ 23 МИЛЛИОН СЎМ ЁКИ ҚАРИЙБ 5 БАРАВАР КАМ МАБЛАҒ КЕРАК БЎЛАДИ.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ЧИГИТНИНГ ЧИҚИТИ ЙЎҚ

А. МАРКМАН

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, химия фанлари доктори, профессор.

□ □ □

Ўзбекистон мамлакатнинг асосий пахта базаси ҳисобланади. Ватанимиз тўқимачилик саноати учун тола етказиб берувчи республикадир. Асрлар давомида пахта фақатгина тола учун экиб келинди.

XIX асрнинг охирларидан бошлаб пахта чигитидаги ёғдан фойдаланиш имкониятлари ҳақида фикр туғилди ва ёғ ишлаб чиқариш саноати вужудга келди. Бу чигитни комплекс қайта ишлаш, ундан комплекс фойдаланиш йўлида қўйилган дастлабки қадам эди.

Ёғ ишлаш саноати ривожланаборган сари чигитдан бошқа эҳтиёжлар учун фойдаланиш йўллари кашф қилинабошлади. Узун толалар олинган чигитда қоладиган майда тола — момиқни ажратиб олиш технологияси ҳам вужудга келабошлади. Илгари бекорга исроф бўлиб кетадиган бу муҳим хомашёдан ўнларча минг тонна тола-момиқ тежаб қолиш имкони туғилди. Ҳозирги вақтда момиқдан химия саноатида порлатувчи моддалар ва сунъий ипак — вискоза олинмоқда.

Пахта шелухасидан чорвачиликда озуқа сифатида кенг фойдаланилаяпти. Эндиликда шелуха гидролиз саноатининг ҳомашёси ҳисобланади. Ундан спирт ва фурфурол олинаяпти, спиртдан эса синтетик каучук, фурфуролдан пластик массалар ишлаб чиқарилмоқда.

Бу ҳам ҳаммаси эмас. Сўнгги вақтда чигитдан бошқа бир қанча мақсадлар учун фойдаланиш йўллари топилмоқда. Шуниси қувончлики бу ишда Ўзбекистон илмий ташкилотлари катта роль ўйнамоқдалар. Академик О. Содиқов ғўза баргидан лимон ва олма кислоталари олишнинг саноат методини ишлаб чиқди, бу билан ана шундай кислоталар ҳосил қилиш учун битмас-туганмас ресурслар борлигини кўрсатди.

Пахта чигитида бошқа ҳеч қандай ўсимликда учрамайдиган пигмент —госсипол бор. У бирқанча ёмон хусусиятларга эга. Захарли ҳисобланади. Шунинг учун ҳам уни истеъмол мақсадлари учун ишлатиладиган ёғда, чорва ейдиган кунжарада қолдириш мумкин эмас. Ёғни госсиполдан тозалаш учун жуда кўп ишқор сарфланади, шу процесс давомида 5—10 процент ёғ чўкади. Натижада у исроф бўлади.

Сўнгги йилларда госсиполни бирқанча саноат тармоқларида фойдаланиш йўллари аниқланди, уни полимер материаллар, пленкалар ҳосил қилинадиган материаллар, дори-дармонлар тайёрлашда ишлатиш мумкин экан. Госсипол мойдориси қуйиш натижасида содир бўлган оғир жароҳатларнинг тезда битиб кетишига ёрдам беради, айрим тери касалликларини даволашда муваффақият билан қўлланилади.

Шу муносабат билан чигит ва ундан ҳосил қилинган маҳсулотлардан тоза госсипол ажратиб олишни ўрганиш масаласи юзага келди. Ҳозирги вақтда госсипол ажратиб олишнинг уч хил методи ишлаб чиқилди. Ленинградлик олим Ржехин бир хил, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар химияси институти ходими М. Махамадаминов икки хил усул топди.

Биз, лабораториямиз ходими Зоир Собиров билан биргаликда чигитдан яна қўшимча қимматли маҳсулотлар олиш учун чигитга ишлов беришнинг янги технологик схемасини яратдик. Ана шу схема асосида бир хил ишлов берилганда чигитдан госсипол ва бошқа бирқанча маҳсулотлар, иккинчи хил ишлов берилганда тозаланмай ишлатиладиган соф ёғ олинади. Бу схема ёрдамида яна медицинада фойдаланиладиган ситостерин моддаси олинади.

Ёққа сув билан ишлов бериб, ундан чорва учун бериладиган емга қўшиладиган фосфатид моддаси олинади. Бу модда сигирлар сутини кўпайтиради, товуқлардан тухум олишни оширади, барча турдаги чорвачилик молларининг вазнини кун сайин ортдиради. Ёғ госсиполдан тозаланаётган вақтда ёғнинг чўкиб қоладиган қуйқасидан маълум ишловлардан кейин гудрон олинади, у машинасозлик саноатида фойдаланиладиган қуюв мустаҳкамлагичлар тайёрлашда ишлатилади.

Хулоса қилиб айтганда, чигитдан юқорида айтиб ўтилганидек турли-туман маҳсулотлар олинади. Лекин, ҳали бу соҳада қилинмаган ишлар кўп. Шунинг учун ҳам бу соҳадаги илмий-текшириш ишларини тинмай кенг кўламда давом эттириш керак. Ҳа, чигит халқ хўжалиги учун хизмат қиладиган бошқа хил маҳсулотлар олиш манбаи ҳисобланади. Олимларимизнинг чигитдан олинадиган маҳсулотлар турини тинмай кўпайтириб боришларига аминмиз.

ЁДГОРЛИКЛАР ТАҚДИРИ

МИННАТДОРЛИК СОВҒАЛАРИ

Москвага чет элдан жуда кўп меҳмонлар келиб туради. Уларнинг кўплари Революция майдонидаги қизил ғиштин бинога — В. И. Ленин Марказий музейига ошиқадилар. Бу ерда Октябрь социалистик революциясининг буюк доҳиси Совет давлатига асос солган кишининг ҳаёт йўли ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар билан бир қаторда чет эллик кишиларнинг жуда кўп совғаларини кўриш мумкин.

Бу совғалар — турли миллат ва ирққа мансуб кишиларининг Ленин хотирасига билдирган зўр ҳурматидан далолат берувчи қимматли ёдгорликлардир. Экспозиция ва фондларда уч юздан ортиқ асар бўлиб, уларнинг авторлари машҳур санъат усталари ҳамда санъат ҳаваскорлари, сиёсий арбоблар ва ишчилар бизнинг чет эллик дўстларимиздир.

Музей фондларида Владимир Ильич Лениннинг ёғочга ўйиб ишланган портрети бор. Уни Цейлон коммунистлари делегациясининг бошлиғи Б. С. Рамочандра ятатиб, музейга совға қилган.

Бу ерда яқинда вафот этган фин ҳайкалтароши Михайл Олихонен ишлаган Лениннинг скульптура портрети эскизи сақланмоқда. Уни марҳумнинг ўғли музейга совға қилган. Портрет ҳали тугалланмаган, ленин ҳайкалтарошнинг Владимир Ильичга хос инсонпарварлик, гуманизм хислатларини тасвирламоқчи бўлганлиги аниқ кўриниб турибди.

Маълумки, Владимир Ильич вафот этган заҳотиёқ совет ҳайкалтароши Сергей Меркуров унинг юзидан маска (гипсга тушириб олинган сурат) олган эди. Унинг копияларидан бирини Меркуров 1952 йилда Москвага келган дўсти — немис рассоми Отто Нагелга совға қилади. Гитлерчилар Германиянинг илғор кишиларини таъқиб қилган вақтда Отто Нагель ва унинг рафиқаси маскани яшикка жойлаб, уни ерга кўмиб қўядилар. Тез орада рассом ушланиб, концлагерга ташланади. Совет Армияси томонидан озод этилган Нагель маскани 1946 йилда совет генералига топширади. Рассом Москвадаги музей кўчирилганида масканинг оригинали йўқолган, деган миш-мишларни эшитиб, масканинг копиясини Совет Иттифоқининг пойтахтига юборишни генералдан илтимос қилади.

Бу илтимос қондирилди. Орадан йиллар ўтди. Германия Демократик Республикаси санъат Академиясининг ҳозирги президенти Отто Нагель Ленин юзидан олинган масканинг копиясини Берлинга юборишни музей ходимларидан илтимос қилди. Копия Берлиндаги музейлардан бирига қўйилиши керак эди. Шу йилнинг куз фаслида бу илтимос бажарилди.

Совға қилинган ҳар бир экспонат тарихи кишини ҳаяжонга солади. Болгар ҳайкалтароши Кирилл Тодоров ишлаган Ленин бюсти музейга қўйилган. 40 йиллик ижодий тажрибаси бўлган бу ҳайкалтарош Георгий Димитров, Василий Коларов, совет маршали Толбухиннинг портретларини яратган. Тодоров Владимир Ильичнинг мармардан ишланган бюстининг копияларидан бирини совет халқига чуқур миннатдорчилиги белгиси сифатида Москва меҳнаткашларига совға қилган.

Мана, қутичаси тепасига доҳининг ён томондан олинган сурати туширилган портсигар. Бу портсигарнинг қанча қўлдан ўтганлиги номаълум. Уни совет жангчиси ясаган экан. У ўлгач, портсигар гитлерчилардан бирининг қўлига тушади. Уруш тамом бўлгандан сўнг эса антифашист Ван дер Гоф топиб олган. Ван дер Гофни Совет Армияси ўлим лагеридан озод қилган эди. У Москвага келган вақтида портсигарни ёдгорлик сифатида музейга топширади.

В. И. Ленин марказий музейига электровоз модели қўйилган. Моделни чехословак ишчилари ясаб, музейга совға қилганлар. У — икки социалистик мамлакат халқлари бузилмас дўстлигининг ёрқин гувоҳидир.

Куррамизнинг ҳамма томонидан Москвага қимматли ёдгорликлар келиб турибди. Улар Ленинга бўлган чуқур иззат-ҳурматдан далолат беради.

Михаил АМЕТИСТОВ,
АПН мухбири.

Кўчма зоопарк

Чирчиққа республика кўчма зоопарки келди. Унда турли-туман қушлар, ёввойи йиртқич ҳайвонлар бор. Бу жониворларни фақат китоб ҳамда журналлардагина кўрган ва ўқиган болалар энди уларни ўз шаҳарларида қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

«Узбекхиммаш» заводи маданият уйи биноси ёнида очилган бу кўчма зоопарк экспонатларини 3 мингдан ортиқ чирчиқлик ўқувчи кўрди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Икки барно, икки сулув
Чарх айланиб рақсга тушар.
Ҳар юракка бериб сурур,
Севинчларга севинч қўшар.

А. Тўраев фотоси.

Тошкент янгиликлари

ЧЕХОСЛОВАКИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Чехословакия-Совет дўстлиги Союзининг шу Союз Марказий комитети Президиуми аъзоси Эва Шмералова-Адамкова бошлиқ делегацияси ўтган якшанба куни Фрунзедан Ўзбекистон пойтахтига келди.

Делегация Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи совет жамиятлари союзининг ва Совет-Чехословакия дўстлиги жамиятининг таклифига биноан СССР да меҳмон бўлиб турибди. Делегация составида Словакия Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Словакия миллат кенгашининг юстиция ишлари вакили, Чехословакия-Совет дўстлиги Словакия комитетининг аъзоси Ладислав Гешо, шу Союз Марказий комитети Президиумининг азоси, Распенава шаҳридаги йиғирув фабрикасининг мастери Властимил Дворжак ва Брно шаҳридаги шу Союз Комитетининг раиси Карел Доседла бор.

Меҳмонларни Ўзбекистон жамоатчилигининг вакиллари самимий кутиб олдилар. (ЎзТАГ).

Япон санъати кечаси

Тошкентдаги республика кино ва театр ходимлари уйида япон санъатига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Кеча қатнашчилари 24 ёзувчидан иборат совет делегацияси составида шу йил Японияга бориб келган кинодраматург Николай Рижковнинг қизиқ таассуротларини тингладилар.

Кеча қатнашчилари Москвада бўлиб ўтган 11 халқаро кинофестивалда катта мукофот билан тақдирланган «Тақир орол» номли япон бадиий фильмини томоша қилдилар.

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Яқинда А. Ф. Горкин раислигида СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум СССР Олий суди пленумининг «Жиноятчиликка қарши курашда судларнинг фаолиятидаги камчиликларни бартараф қилиш ва уларнинг бу соҳадаги фаолиятини янада яхшилаш вазифалари тўғрисида» 1962 йил 14 майдаги қарори республикаларнинг суд органлари томонидан қандай бажарилаётганлиги ҳақида Қозоғистон ССР Олий суди раиси Б. Ж. Жусуповнинг, Белоруссия ССР Олий суди раиси С. Т. Шардиконинг ва Туркманистон ССР Олий суди раиси А. А. Аймамедовнинг докладларини ҳамда суд органларининг фаолияти ва уларнинг ишини ташкил қилишни яхшилаш чоралари тўғрисида СССР Олий суди раисининг биринчи ўринбосари В. В. Куликовнинг докладини тинглади.

Пленумдаги докладларда ва нутқларда қайд қилиндики, ҳозирги вақтда суд органлари хавфли жиноятчиларга қарши курашни бўшаштирганликлари ҳақида кўрсатиб ўтилган камчиликларни асосан бартараф этдилар. Иттифоқчи республикаларнинг олий судлари область, ўлка ва халқ судлари билан алоқаларни мустаҳкамладилар, уларнинг жиноятлар қилинишига ёрдам берадиган сабаблар ва шарт-шароитларни аниқлаш соҳасидаги фаолиятини активлаштиришга ҳаракат қилиб, уларга кўпроқ амалий ёрдам берадиган бўлиб қолдилар. Жамоатчилик билан алоқа мустаҳкамланди, жиноятлар рўй берган корхоналарга, қурилишларга, муассасаларга, совхозларга ва колхозларга бориб, очиқ судлар тез-тез ўтказиладиган бўлди. Шу билан бирга, пленум суд органларининг ишидаги камчиликлар ҳали суст бартараф этилаётганлигини таъкидлади.

КПСС Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг мудири Н. Р. Миронов ана шу жиддий камчиликларни бартараф қилиш зарурлигига алоҳида эътиборни жалб этди.

Пленум қабул қилинган қарорда, судлар хавфли жиноятчиларга ва рецидивистларга нисбатан бўшанглик кўрсатиш фактларига йўл қўймаганлари ҳолда, унчалик хавфли бўлмаган жиноятларни қилган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жиноий жазо чораларининг огоҳлантирувчи ва тарбиявий аҳамиятига етарли баҳо бермаслик ҳолларига охиригача хотима беришлари лозим, деб кўрсатди. Пленум судлардан ишни кўриш вақтида гражданларнинг асоссиз равишда ҳукм қилиниши ҳолларига йўл қўймаслик учун моддий ва процессуал қонунларга қаттиқ ва оғишмай амал қилишни талаб этди.

СССР Бош прокурорининг биринчи ўринбосари А. Н. Мишутиннинг доклади юзасидан пленум ахлоқ тузатиш меҳнат муассасаларининг ишини издан чиқарувчи жиноятлар ҳақидаги ишлар юзасидан суд практикасидаги камчиликларни бартараф қилиш тўғрисида СССР Бош прокурорининг фикрномасини қараб чиқди. Бу ишлар юзасидан суд практикасини умумлаштириш якунлари ҳақида СССР Олий судининг аъзоси И. Д. Якименко доклад қилди.

Пленум ана шу масала юзасидан қабул қилган қарорида судларнинг эътиборини жуда хавфли рецидивистларнинг ва оғир жиноятлар учун, ахлоқ тузатиш меҳнат муассасаларининг ишини издан чиқарувчи ҳаракатлар учун ҳукм қилинган шахсларнинг жавобгарлиги оширилишини белгилаган СССР Олий Совети Президиумининг 1961 йил 5 май Фармонини нотўғри қўлланиш фактларини бартараф қилиш зарурлигига қаратди.

СССР Олий суди раисининг ўринбосари В. И. Теребиловнинг доклади юзасидан пленум СССР Олий суди пленумининг жиноий ишлар юзасидан қабул қилган баъзи қарорларини ўзгартириш ёки ўз кучини йўқотган деб топиш ҳақидаги масалани қараб чиқди.

Пленум А. Ф. Горкиннинг ахборотини тинглаб, суд ишларини кўриш вақтида қонунларни қўлланиш масалалари юзасидан раҳбарлик тушунтиришларини тайёрлаш сифатини ошириш ҳамда суд органларининг илмий юридик муассасалар билан алоқасини мустаҳкамлаш мақсадида СССР Олий суди ҳузурида илмий-консультатив кенгаш тузишни мақсадга мувофиқ деб топди.

Пленум суд практикасига доир бошқа баъзи масалаларни, шунингдек гражданлик ва жиноий ишлар бўйича чиқарилган қарорлар, ҳукмлар, ажримлар ва қарорларга СССР Олий суди раиси ва СССР Бош прокурорининг протестларини ҳам қараб чиқди.

Пленум ишида СССР Бош прокурори Р. А. Руденко ва СССР Бош прокурорининг биринчи ўринбосари А. Н. Мишутин қатнашди.

Шингил хабарлар

✦ **Тошкент.** Бу йил Ўзбекистон трактор-йиғув заводининг ишчиларидан 224 киши дам олиш уйларида, 57 ишчи республика курортларида, 43 киши эса Иттифоқ курортларида ҳордиқ чиқарди.

С. Тўлаев.

✦ **Янгиер.** «Фарҳод» совхози марказида икки қаватли янги касалхона қурилди.

Ҳ. Мирзақобилов.

✦ **Чиноз.** «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг кекса аъзоларидан 95 кишига қишлоқ хўжалик артелининг бўлинмас фондидан пенсия тўланмоқда.

Т. Имомов.

✦ **Оржоникидзе.** «XXI партсъезд» совхозининг учинчи бўлимида 2,5 мингдан ортиқ китоб фондига эга бўлган кутубхона очилди.

И. Ўринбоев.

Телевизор

12 ДЕКАБРДА

Рус тилида: 18.00 — **Пахта далаларидан дараклар ва Телевизион янгиликлар,** 18.25 — **Вартан Тониян ҳақида.**

Ўзбек тилида: 19.00 — **Ревизор** (Ҳамза номли театрдан), танаффус вақтларида — **Пахта далаларидан дараклар, Телевизион янгиликлар ва Киножурнал.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XII да **Дилором,** 13/XII да **Кармен.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XII да **Ревизор** (билетлар сотилган), 13/XII да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XII да **Икки билагузук,** 13/XII да **Алпомиш.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Украина цирки артистларининг гастроли.** Цирк майдонида қизиқчилардан **Байда, Копит, Кравцов ва Казаченколар** томоша давомида қатнашади. Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

Кино

Ун учинчи рафиқа — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳечқачон — «МИР», «ЕШ ГВАРДИЯ» «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Оргозололик бандитлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кеч 6 да).

Хатарли ёш — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Етти ака-укага етти келин — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ғалати одам — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ПАССАЖИРЛАР ТАШУВЧИ АВТОМОБИЛЛАРНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР ТРЕСТИ

билдирадики,
1963 йилда Тошкент ташкилотлари ва муассасаларига ҳамма маршрут

АВТОБУСЛАРИДА ЮРИШ УЧУН ОЙЛИК ВА КВАРТАЛ

карточкалари ва абонементлари

трест бухгалтериясида (Пушкин кўчаси, 39-уй)

СОТИЛАДИ

1963 йилга автобус карточкалари ва абонементлари олишни истаган ташкилот ва муассасалар тегишли маблағни Тошкент шаҳар автомобиль трестининг Госбанк Тошкент шаҳар бошқармасидаги 42411-сон расчёт счётига 1962 йил 20 декабргача ўтказишлари зарур.

Гражданлар эса автобус карточкалари ва абонементларини автопарклар кассасидан ва автобус кондукторларидан сотиб олишлари мумкин.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
мактабларнинг каникул кунларида
КУНДУЗГИ СПЕКТАКЛЛАРНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

1/I да — **Тобутдан товуш.**
2/I да — **Ҳамза.**
4/I да — **Гамлет.**
6/I да — **Алишер Навоий.**
8/I да — **Ҳамза.**

Спектакль кундуз соат 12 да бошланади.

Калинин кўчаси, 37-уйда турувчи **Лилия Авакимовна Авакимова (Усова)**нинг Жарариқ кўчаси, Қизил Шарқ проезд, 13-уйда турувчи Вадим Яковлевич Усовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Ҳуррият кўчаси, 41-уйда турувчи **Риқсибой Гадаевнинг** Тошкент область, Янгийўл район, Ниёзбоши қишлоқ советидаги Ленин номли колхозда турувчи Нуриниса Гадаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Рилеев кўчаси, 11-уйда турувчи **Ҳакима Каримованинг** Лабзак кўчаси, 7-тупик, 37-уйда турувчи Оқил Икромовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Катта қозиравот кўчаси, Смольний проезд, 57-уйда турувчи **Эркин Тўлаганович Ғафуровнинг** Сағбон кўчаси, 2-тупик, 17-уйда турувчи Муқаддас Ғафурова (Аҳмедова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Чет элларда нима гап

Борнеода аҳвол

НЬЮ-ЙОРК, 10 декабрь. (ТАСС). Брунейда қўзғолончилар билан инглиз қўшинлари ўртасида жанглар давом этмоқда. Қўзғолончилар Серна шаҳрини, «Шелл» компаниясига қарашли нефть конларини ўз қўлларида сақлаб турибдилар. Америка агентликларининг хабар беришича, қўзғолончилар Англиянинг Борнеодаги иккинчи протекторати — Саравакдаги бир қанча шаҳарларни, шу жумладан Себути ва Бекуни шаҳарларини ишғол қилганлар. Қўзғолончилар ягона ва мустақил Шимолий Калимантан давлатининг тузилганлигини эълон қилганлар.

ЯНА БИР МУВАФФАҚИЯТСИЗЛИК

НЬЮ-ЙОРК, 11 декабрь. (ТАСС). Қитъалараро «Минитмэн» баллистик ракетаси учирилгандан сўнг кўп ўтмай портлади, деб хабар беради Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлиги Америка ҳарбий-ҳаво кучларининг Калифорниядаги Ванденберг базасидан.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 9 декабрь. (ТАСС). Бош Ассамблея ўзининг кеча кундузги ялпи мажлисида савдо-сотиқ масалаларига бағишлаб халқаро конференция чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Шу масала юзасидан иқтисодий ва молия масалалари билан шуғулланувчи комитет таклиф қилган резолюция проекти 91 овоз билан қабул қилинди, бир делегат (Камерун) бетараф қолди. Ассамблея таъкидлаб ўтдики тенгҳуқуқлилик ва ўзаро манфаат кўриш асосида халқаро савдо-сотиқ ишларини кенг ривожлантириш давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатиш учун мустаҳкам негиз вужудга келтиради, халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлашга ҳамда ишонч ва ҳамжиҳатлик муҳити яратишга ёрдам беради. Халқаро савдо-сотиқ ишлари аҳолининг турмуш даражасини оширишга, уни иш билан тўла таъминлашга ҳамда ҳамма мамлакатлар экономикасини жадал юксалтиришга ёрдам беради.

Тенг ҳуқуқлилик асосидаги халқаро савдо-сотиқ ишлари муҳим аҳамиятга эга эканлиги ҳақидаги бу фикрлар «Савдо-сотиқ проблемаларига бағишлаб халқаро конференция чақириш тўғрисида» ўз вақтида Совет Иттифоқи тақдим қилган резолюция проектидан бутунича кўчириб олинди.

Конференцияни чақириш муддати ҳали аниқ белгиланган йўқ. Лекин резолюцияда айтиладики, конференция «Иқтисодий ва социал кенгашнинг 36-сессияси тамом бўлганидан кейин (бу кенгаш сессияси 1963 йилнинг июлида бўлади) иложи борича тезроқ ва ҳар ҳолда 1964 йил бошларидан кечиктирмай» чақирилмоғи керак.

ПЛЬЗЕНДА ҚАРДОШЛАРЧА УЧРАШУВЛАР

ПЛЬЗЕНЬ, 10 декабрь. (ТАСС). Пльзендаги Владимир Ильич Ленин номли завод меҳнаткашлари учун бугун катта байрам. Чехословакия Коммунистик партиясининг XII съездида қатнашган Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС делегацияси уларнинг ҳузурига келди. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзоси И. Гендрих, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзолигига кандидат А. Дубчек ва ташқи ишлар министри В. Давид делегацияга ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Пльзень ишчиларининг завод клубида бўлиб ўтган митинги чехословак-совет абадий ва бузилмас дўстлигининг қудратли унитилмас намойишига айланди. Митингни партия комитетининг раиси С. Хадим очди. У КПСС делегациясини қизғин табриклади.

Митингда КПСС делегациясининг раҳбари Л. И. Брежнев нутқ сўзлади. У Чехословакия коммунистларига ва барча меҳнаткашларига Совет Иттифоқи коммунистларидан, улуғ Ленин тузган партиядан, бутун совет халқидан қизғин қардошлик саломи топширди.

Митинг қатнашчиларининг узоқ давом этган қизғин қарсаклари остида Л. И. Брежнев чехословак халқи ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси — шонли Чехословакия Коммунистик партияси шарафига, совет-чехословак абадий ва бузилмас дўстлиги шарафига, коммунизм шарафига табрик хитоблари айтди. Митинг қатнашчилари ўринларидан туриб, узоқ вақт қарсак чаладилар. Залда КПСС, Чехословакия Коммунистик партияси ва иккала халқнинг дўстлиги шарафига табрик сўзлари янграйди.

Қўшилмаган олти давлатнинг конференцияси

КОЛОМБО, 10 декабрь. (ТАСС). Бугун бу ерда Цейлон, Бирлашган Араб Республикаси, Камбоджа, Бирма, Индонезия ва Гана давлат байроқлари билан безатилган сенат биносида Осиё ва Африкадаги блокларга қўшилмаган олти давлатнинг Ҳиндистон-Хитой чегара жанжалини тинч ҳал этишга ёрдам бериш мақсадидаги конференцияси очилди. Делегацияларга Цейлон бош министри Сиримаво Бандаранаике, Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианук, Бирма революцион ҳукуматининг раиси генерал Не Вин, Бирлашган Араб Республикаси ижроия кенгашининг раиси Али Сабри, Индонезия ташқи ишлар министри доктор Субандрио ва Гана юстиция министри Офори Атта бошчилик қилмоқдалар.

ХИТОЙ ЯНГИЛИКЛАРИ

ПЕКИН, 8 декабрь. (ТАСС). Катта Хинган ўрмонларида ёғоч тайёрлаш ва ташиш кенг қўламда авж олиб кетди. Бу йил Катта Хинган дарахт кесувчилари мамлакатга ўтган йилдагидан 300.000 кубометр кўп иморатбоп ёғоч етказиб берадилар. Бу ерда ёғоч тайёрлаш ишларида бир неча юзлаб автомашина, трактор ва бошқа механизмлар қўлланилмоқда. Шу йилнинг ўзидагина Катта Хинган автомобиль ва тракторлар паркига 50 автомашина ва 60 трактор қўшилди.

* * *

Дальний шаҳридаги химия комбинатининг азот ўғитлари заводи шу йилнинг 11 ойи мобайнида бутун ўтган йилдагидан икки баравар кўп химиявий ўғитлар тайёрлади. Завод йиллик планни дастлабки уч кварталдаёқ бажарди. Йиллик план бажарилгандан кейин коллектив йил охиригача яна 77 минг тоннадан ортиқ ўғит етказиб бериш мажбуриятини олди.

* * *

Шаньдун вилоятининг кўпгина машинасозлик заводлари қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш бўйича йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажардилар. Цинань қишлоқ хўжалик асбоблари заводи плуглар ишлаб чиқариш планини муддатидан 3 ой олдин бажарди. Циндаодаги двигателлар заводи 9 ой ичида 700 мотор тайёрлаб, йиллик топшириқни бажарди. Йил охиригача завод пландан ташқари қишлоқ хўжалигига яна 265 мотор тайёрлаб беради.

Сувоқчи справочниги

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг нашриёти архитектура фанлари кандидати А. Галактионов, техника фанлари кандидати Л. Пицкель, инженер Г. Соколов ва И. Шапиронинг «Ёш сувоқчи справочниги»ни ўзбек тилида босиб чиқарди. Бу яхши қўлланмада сувоқчиликнинг «ички сирлари» очиб берилган, сувоқчиликдаги оддий геометрик шаклларни чизиш ва ясаш усуллари кўрсатилган.

Турли касбдаги кишилар «Ёш сувоқчи справочниги»дан фойдаланиб, ўз уйларида майда ремонт ишларини ҳам бажаришлари мумкин.

М. СУЛТОНОВ.

ЧЕМПИОН

Шер скамейкада ўтирар экан, турникда машқ қилаётган грузин гимнастикачиси Балиауридан кўзини узмас эди. Гимнастикачи чаққонлик билан турник атрофида бирнеча бор айланди-да, қушдек парвоз қилиб ерга «қўнди».

— 9,4 балл, — судья сўзини ҳали тамомламаган ҳам эди-ки, залдаги тамошабинлар ўз ҳамшаҳарларининг юксак маҳорати шарафига қаттиқ қарсаклар чалдилар.

Шер сакраб ўрнидан турди. Энди унинг навбати. Нима бўлса, бўлди... У дадил юриб турник олдига келди. Снаряд ёнидаги қутичада турган бўрдан олиб икки кафтига сурди. Сўнгра юқорида ялтираб турган турникка бир назар ташлади-да, чуқур нафас олиб, унга осилди.

Бир зумда шовқун-сурон босилди. Ҳамманинг диққати турникда айланаётган ўзбекистонлик йигитда. Шер энди ўзини аллақандай енгил ҳис этарди. Гимнастикачи айланган сари ер, осмон қўшилиб борарди. Трибуналарда қотиб қолган тамошабинлар унга қандайдир қора нуқта бўлиб кўринарди. Машқ тамом бўлди.

Баҳо қўйиш учун керак бўлган 3—4 секунд Шерга жуда узоқ туйилди. Тўсатдан у ўтирган жойидан туриб кетди. Унгими ёки тушимми? Судья қўлида 9,5 рақамини ушлаб турарди. Шу онда дикторнинг тантанали овози эшитилди.

— Мажбурий ва ихтиёрий программа бўйича турникда 19,1 балл натижа кўрсатган тошкентлик Хонкелдиев биринчи ўринни эгаллади.

Бутуниттифоқ студентлар ўйинларининг чемпиони номини олишга сазовор бўлган Ўзбекистон физкультура институтининг студенти Шер Хонкелдиев мамлакатимизда кўзга кўринган машҳур гимнастикачилардан. У спортнинг бу тури билан жиддий шуғуллана бошлаганда 20 га қадам қўйган эди.

Маҳорат чўққисига чиқиш йўлида спортчилар дастлабки зинапоядан юқорига аста-секин кўтариладилар. Лекин Шер бу қоидага риоя қилмади. У дастлабки машғулотдан тўрт ой ўтар-ўтмас биринчи мусобақага қатнашди ва ҳаммани ҳайрон қолдириб, иккинчи разряд нормасини бажариб қўйди. 1959 йилда республика олий ўқув юртлари биринчилигида Хонкелдиев яна бир йирик ғалаба қозонди ва биринчи разрядли спортчилар сафидан жой олди. Шундан кейин республикамизда ўтказилган барча йирик мусобақаларда у ғолибликни қўлдан бермай келди.

1962 йил Хонкелдиев учун муваффақиятли йил бўлди. Ёш ўқитувчи «Правда» газетасининг 50 йиллиги муносабати билан Тошкентда ўтказилган йирик мусобақаларда СССР спорт мастери нормасини бажарди. Ниҳоят Тбилисида Шер Хонкелдиев Бутуниттифоқ мусобақаларининг ғолиби бўлиб чиқди.

Ҳар бир гимнастикачининг севган снаряди бўлади. Хонкелдиев учун бундай снаряд — турник. Турникда у ҳақиқатан ажойиб ўйнайди. Лекин спорт «оти» деб аталган снарядда Шер ўзини кучсиз ҳис этади.

— Менинг мақсадим, — дейди спорт мастери Ш. Хонкелдиев, — СССР халқлари учинчи спартакиадасигача бўйсунмас «от»нинг жиловини маҳкам тутиб олишдан иборат.

Э. РАҲИМОВ.

БИЛДИРИШ

12 декабрь кеч соат 5 да бирлашган нашриёт биносида (4-қават, 94 хона) «Репортаж ва хабар — журналистиканинг жанговар жанри» деган темада ижодий мунозара бўлади.

Мунозарага журналистлар, кўп тиражли газеталарнинг ходимлари, ишчи мухбирлар таклиф этилади.

ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ.

ТОШКЕНТДА ҚИШ

Анҳор ёқалари нақадар гўзал. Ёзда ҳам, қишда ҳам бу ернинг манзарали жойлари баҳри-дилингизни очади. Мана бу суратда акс эттирилган икки ёш қиш гўзаллигига сuқланиб боқмоқда.

В. Салов фотоэтюди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
(«Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885 Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси
Р. 14203. Нашр. Р. 1742.